

IV 61
Topelius

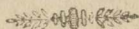
FJÄDERHOLMARNA OCH TISTELÖN.

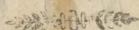
Sager

af

E. Cöplius.

Andra Samlingen.

Med 4 färdigade plåcher.

HELSINGFORS,
HOS A. W. GRÖNDAHL 1848.

Wasenii & Komp:s Förlag.

FJÄDERHOLMARNA OCH TISTELÖN.

Imprimatur:

N. A. Gylden.

1. Fjäderholmarna.

Långt ut i Bottniska wiken och nästan midtemellan Finland och Sverige ligga några små grönskande holmar, som kallas Fjäderholmarna. Der är då wacker! Aldrig skulle man midt i det willande haf, der wågorna gå höga som hus och stora skepp förgås om höstnätterna, aldrig skulle man trott, att så friska, glada, gröna holmar der skulle bjuda den trötte seglaren sin wänliga hamn. Der blåser ingen storm, der hwälfwer ingen wåg, der höjer ingen mås sitt enformiga skri, under kryß öfwer skummande bränningar. Allt andas der en ljustig ro; winden hwilar, wågen sofwer, fåglarna sjunga sakta, sakta, och månskenet leker med gullgul glans öfwer de doftande blommorna och öfwer träden, som stilla wagga i aftonswalkan.

Äck, för den som i sin lilla julle brottas med wågorna på lifwets haf, för den är det wist godt och ljust

att omsider få hwila på en strand, så tåck och glad som Fjäderholmarnas! Men ganska mången söker dem förgäf-
wes och fastas fring af wågorna natt och dag, och finner
likwål icke Fjäderholmarna. Och ganska mången gåswe
gull och gröna sfogar, om han funne dem, och ändock
sjunka de för honom ned i hafwets djup.

Ly det är en egen och hemlighetsfull sak med dessa
Fjäderholmar. Det finns ingen styrman så säker och
kunnig, om han ochså seglat werlden omkring, att han
midt på ljusan dag, när solen skiner och menniskor och
djur arbeta i sin fulla kraft, kan finna Fjäderholmarna.
Men är han trött af arbete och waka, och gör han fromt
sin bön och lägger sig? stilla ned i sin julle och låter
den sakta strömmen föra sig hwarthån den will, då
kommer han så säkert dit, som styrde han efter kompass
och kort. Ly till Fjäderholmarna kommer man genom
tre outgrundliga farleder, som heta arbete, halsa
och godt samwete.

Det kan wäl förefomma er besynnerligt, det der,
och det kan wäl hända ni inbillen er, att dessa holmar
allsticke finnas till. Nog finnas de, det är säkert, men
så godt kan det wara att man icke söker dem på far-
torna. Det har nemligen warit omöjligt att utpricka
Fjäderholmarnas läge, emedan det är med dem som det
fordom säges hafwa warit med ön Gottland: hwar mor-

gon, när tuppen galar, sjunka de med all sin herrlighet ned i hafwets djup, och hwar afton, när skuggorna bli långa och stjernorna begynna tindra på himmelen, stiga de åter med all sin grönska upp ur djupet och simma, lätta som dun och fjäder, på den blanka hafsytan.

Kanske ha de just derutaf fått sitt namn.

På dessa ljufwa holmar och midt i den djupaste skogen, der allt är tofst, heligt, hemlighetsfullt och skönt, finns en grotta bygd af snäckor och sirad med all jordens praft, all himlens herrlighet och alla hafwets rikedomar. Der blinka blåa stjernor, der lysa ädla stenar; på trappor af kostelig forall nedstiger man i salar af perlemor, der wäggar af klaraste guld spegla sig i golf af skinnande silfwer och taf af strålande krystill. Tusen gånger tusen äkta perlor sitta som otaliga små fönsterrutor inpassade i guldwäggarna, och gnistrande diamanter hänga som ljuslågor ned från det höga taket. Tusen gånger tusen ljufwa blommor dofta mellan krystillen och diamanterna; de gro ur golfwet, de klänga längs wäggarna, de hänga lockande och winkande ned från taket. Alla dalens wäl-lukter andas ut af dem; en sakta domning, en stilla frid betager den som andas deras doft. Men starkast af alla blommor doftar här wallmon. Hon står ej här som annars, präktig och enfaldig med en skön kropp förutan själ; utan från den mörkröda och swartgredelina blom-

Fronan sprider sig en änga döfwande, berusande, men fin och angenäm som en söt honing.

Många hundrade, ja oräkneliga salar finnas i denna sköna grotta; de äro alla höga, strålande och ljusa, men deras ljus är icke som dagens hwita sken, utan som ett stjernljus och ett månskens öfwer vackra sjöar om natten. Derföre när man kommer från det fulla bländande solskenet in i dem, förefommer det en som inträdde man i skuggornas och skymningens underbara werld; men snart märker man huru alla föremål skimra i en egen glans, utan att någonsin blända. I denna milda dager urskiljer man så lätt alla älskade drag, alla täcka former af lefwande och döda ting, men det fula och widriga, det hotande och förskräckliga, om det här skulle möta en, står omgifwet af en skugga nog tät och mörk för att fullkomligt dölja det. En ljum wind far öfwer blomorna och deß sus sjunger alla smärtor till ro. En aflägsen musik, som af orgel och strängaspel, blandar sina wälljud med suset och förtager alla sorgsna och onda tankar. Det är så musikens art; när den unge David spelade för den gamle Saul, förskingrades den bisire konungens mörka håg och hans lynne blef lätt och mildt och godt mot alla.

Man tycker wäl först, när man wandrar genom alla deßa omätliga, höga och strålande salar, att en wiß

enformighet råder i dem. Silfwer och guld och sijernor och diamanter och blommor och foraller — allt är sig likt öfwerallt. Sjelfwa rosenbäddarna, som i hwarje sal äro utbredda öfwer silfwer-golfwen, för att emottaga de trötta gästerna, äro sig alla lika, än stora, än små, men alla röda, wälluktande, törnfria, mjuka och behagliga att hwila uppå.

Likwäl, när man noga betraktar salarna och allt hwad de innehålla, finner man att de äro ganska omwexlande, alltefter de gäster som i dem få bo. Jefe så att de skulle wara olika inredda efter gästernas olika stånd och förmögenhet, så att den fattige och ringe här skulle bo sämre, än den rike och förnåme; twertom; utan så att hwaroehen, alltefter sitt lynne, sina böjelser och sin ställning i öfrigt på jorden, finner en boning alldeles sådan som honom bäst passar. Mannen, som hela dagen arbetat, ware sig wid plogen eller i embetsrummet, gossen, som sprungit sig trött med boll och triå, finna i Sjäderholmarnas gyllne salar helt andra boningar, än flickan, som dansat hela natten om, eller modren, som suttit natt och dag wid det sjuka barnets wagga. Alla ha det här så godt, som nånsin deras hjertans lust will ha; men då förstås det af sig sjelf, att de måste hafwa de tre nycklarna till Sjäderholmarnas port: arbete, helsa och godt samwete.]]

Det är otroligt roligt och obegripligt wackert på Fjäderholmarna.

Men icke långt från dem ligga Tistelbarna. Dit styr mängen som håller orätt kurs och drages med lättja, sjukdom och elakt samwete. Dch så der finnes en grotta, till utseendet lik Fjäderholmarnas, och mängen tager derföre misste om dem. Men ganska olika äro de dock. Uppå Tistelbarna kommer man genom en slipprig gång i berget in i stora salar af skroflig granit. Förgäfwes söker man det wackra och glada som tjuvar ögat på Fjäderholmarna. Kring de hala och fuktiga wäggarna, på hwilka ett tjockt mögel affatt sig, krypa ohyggliga spindlar, hwilkas nät likt fransar nedhånga från det drypande taket. Ett hemskt mörker råder här, blott stundom afbrutet af ljungeldar, som med sitt blekgula sken hastigt lysa, för att lika hastigt åter slockna. Wid deras sken söker wandraren förgäfwes en wänlig hwilostad. Han tycker sig urskilja bäddar af rosors blad, men nedsjunken på dem, stinges han af törnen och brännes af nåflor. Han tycker sig se diamanters glans, men det är tigrars ögon, som glo på honom ur mörkret. Han tycker sig höra bäckars sorl och fåglars qwitter, men det är endast ormars hwäsfande och glupska råttors pipande han hör. Då far han med förskräckelse upp ur den korta slummern, han famlar omkring bland nattens gräsliga föremål, och framför ho-

nom går det onda samwetet, som med eldsol ritat på de mörka wäggarna hans förslutna lefnads festsieg och brott.

Så sköna och behagliga Fjäderholmarnas grottor äro, så fula och obehagliga äro Tistelöarnas. Wid deras ingång sitter en trollpacka i yswig bockspinnspels och lurar så slitigt på alla seglare, om hon tilläfwentyrs mände få någon i sina flor. Och när hon fått någon, leder hon honom in i de mörka grottorna och lägger bly på hans ögonlock och bly på hans hjerta. Der ligger den stora tunga blyflumpen och tynger på bröstet, och trollpackan pinar och klämmer den sofwande, kastar sig öfwer honom och trycker med sina långa naglar, blånader i hans hull.

Och trollets namn är nog bekant. Det är möjligt att hon har ett wackrare namn än så, men annars brukar man i dagligt tal kalla henne Signora M a r a.

Syggligare wård och wäktare ha då Fjäderholmarna. En gammal gammal gubbe sitter wid grottans ingång han är så gammal, att han wist är äldre än syndaflo-den. Ett långt hwitt skägg flyter ned från hans wisknade haka; det är så långt att man tycker han kunde trampa derpå. Kring lifwet bär han en mjuk sametsgördel och hela hans klädnad består af de mjukaste dun. Ja hwad som är det underligaste: fast han är så gammal och alla

gamla gubbar äro knottiga, hårda och skrynkliga att taga i hand, så är det med denne gubbe alldeles motsatsen. När han räcker en sin hand, så tycker man sig trycka den mjukaste bomull, och när han med fingrar stryker öfwer ens ögonlock, tycker man sig känna släkten af en människas warma andedrägt. Det finns ingenting så lent och smekande som hans röst, när han wid trädens stilla sus eller humlornas surrande sjunger små goda barn till sömns, och så milda äro hans ögonkast, att ochså de råddaste små smyga sig gerna till hans bröst och luta sitt hufvud mot hans silkesmjuka famn.

Hans namn det känner hwarochen. Han kallas af Swenskarne Jonas Blund, men af Finnarne kallas han Nuffu-Matti.

Det är han som strör sand i barnens ögon och målar på deras kinder de rödaste rosor. Det är han som narrar gossarna att sträcka sig i skolan och slickorna att gäspa wid klaveret. Ja han brukar wäl mången gång insinna sig i de präktiga salar, der höglärde professorer disputerar latin eller wälwise rådmän fundera på stadens bästa, och strax begynna de gode herrarne att känna en obegripelig längtan efter en middagslur. Man wet nog desutom att gummorna i kyrkan äro illa ut för honom: de nicka och nicka och brr brr susar det för deras öron,

när presten predikar. Sådant är wäl icke alldeles rätt gjordt af Nuffu-Matti, och icke många äro så skalkaktiga på gamla dagar som han. Men huru god och wälwillig han för resten är, det känner den bäst, som engång warit på Hjäderholmarna. Han för sina gäster till de wackeraste och mest glimmande salar i grottan, reder för dem de ljustaste rosenbäddar och sänder sina täckaste små drömmar att sladdra kring dem.

Swilka äro då drömmarna?

De äro den gode Nuffu-Mattis wänliga tjenstestandar, små qwicka wäsenden, synnerligen slinka i att spela gyckel. Kring barns och andra goda menniskors bäddar hoppa och swinga de under tusen lustiga upptåg. Än antaga de gestalten af wänner och bekanta och spela små komedier ur den sotswandes lefnad; än taga de honom på sina armar och bära honom inom ett ögonblick hundrade eller tusende mil bort, ja wäl ända upp till månen, och så strax åter tillbaka. Stundom bruka de ochså gyckla om det som skall hända i en tillkommande tid, och mången tar sig deraf anledning att spå, men den som ger aft uppå sådana spådomar skall märka att de nio gånger bland tio slå alldeles fel, och det kommer sig deraf, att ingenting roar drömmarna mera, än att gäcka menniskors barn och drifwa spektakel med dem. Om de kära gamla gummorna, som på kaffekalafen sitta och berättat för

hvarandra sina drömmar, om de wiste huru Nuffu-Mattis tjensteandar roa sig åt deras godtrogenhet och sinsemellan skröta af att ha narrat dem April, nog skulle de wara mindre säkra på sin sak, när de af drömmarna spå både ondt och godt åt andra och sig sjelfwa.

Den som kunde läsa alla de många inskrifterna i Tjäderholmarnas grotta, han skulle deraf få ett sådant förråd af sagor, att de säkerligen råckte att berätta både natt och dag flera år igenom. Men saken är den, att så ofta man försöker läsa de skinnande skrifterna på grottans gyllne wäggar, strax kommer en af Nuffu-Mattis tjensifärdiga drömmar och stryker med sin mjuka borste öfwer skriften, så att den utplånas och går upp i rök. Likwäl har man lyckats taga reda uppå en och annan, och hwad man tagit reda på, det brukar man ej förtiga. Alltså skola wi nu strax få höra två sagor från Tjäderholmarna, nemligen om Mahognyskrinet och om Prinsessan Lindagull.

2. Mahognyskrinet.

Det war engång i någon af de finsta städerna — jag tror det war i Björneborg — en rik köpman, som hette Guldenius. Han hade många fartyg, som seglade på alla werldens haf och förde åt honom kaffe, socker, ingefära, kardemumma, muskotblomma och många andra rara och präktiga saker. Och alltid hade han lycka med sina skepp, utom med ett, som hette Neptunus och kom från Amerika med guldsand och äkta perlor. Det förläste i en mörk natt, under en swår storm, och kaptenen som ej wille lemna fartyget, gick till botten med det, men hela den öfriga besättningen bergades.

Guldenius blef mycket ledsen och ond öfwer förlusten af sin Neptunus, det kan man tro, och påstod att kaptenen war skulden till hela olyckan. Ja han gick så långt i elakhet, att han anställde procesß mot den stackars kaptenens enka, för att af henne söka skadeersättning. Detta

war wäl ganska orättwist, men som Guldenius war rik och enkan fattig, så hände det sig att en orättfärdig domare dömdde enkan att betala hela skadan. Son måste då gå från hus och hem, och ändock räckte hennes egendom på långt när ej till att betala allt hwad hon skulle.

Då kommer Guldenius, som war enfling, en dag till henne och sade: hör p å, min wän, det gör mig ondt att ni så der skall komma på bara backen för er mans skull. Jag will dershöföre göra er den stora äran att taga er till min fru och förmodar att ni deröfwer blir mycket glad.

Sanningen att säga, så blef den stackars enkan icke särdeles glad, ty hon wistte att Guldenius war en hårdhertad och girig man, som tog henne blott för hennes wackra utseendes skull. Men hwad skulle hon göra? Son hade en liten goffe, som icke hade annat för sig än tiggarskafwen, och för hans skull sade hon med bedröfwelse ja till köpmannens frieri.

Alltså blef hon nu fru Guldenius och hennes goffe, den lille Mag, kom i den rife köpmannens hus som stufson. Men den stackars frun, som trodde att hennes Mag nu skulle få goda dagar, fann snart att hon mycket misräknat sig. Guldenius hade med sitt förra gifte en son wid namn Moses, en elak och bortskämd goffe. Med ho

nom klemade hans far på allt sätt; han blef uppfödd med sockerbröd och mandelmjölk, gif i granna kläder och fick göra allt hwad han wille. May deremot fick äta hårdt bröd med tjenstefolket, dricka watten och gå i grofwa wadmalskläder. Det oaktadt blef han stor och stark och wacker, ja hwad som mera är, han blef ödmjuk i sinnet, arbetsam, gudfruktig, sänk och duglig till allt godt. Man blir så, när man i ungdomen har hårda dagar, men mjukt hjerta. Man kan derföre säga att May fick af sin sjuuffader en god uppföstran, fastän det ej war meningen. Men det som gjorde Mays dagar bittra, det war att Moses mot honom war ganska elak, skyllde på honom alla sina dumbheter och log i hemlighet, när han genom sina lögner skaffat hårda ord och stryf åt May. Mången gång tänkte då May: skall jag springa bort från Moses och min sjuuffar så långt wägen räcker? Nej, tänkte han då strax, min mor skulle bli mycket ledsen, och henne will jag för allt i werlden inte bedröfwa.

En sommar reste köpman Guldenius på sitt eget fartyg Apollo till Stockholm och tog båda gossarna med. De foro öfwer Ålands haf och det war ganska wackert wäder. May måste göra tjenst som kajutwakt, sopa kajutan och twätta glasen. Moses deremot låg i sängen och läste romaner. Hörpå, May, sade Guldenius,

och gör mina pipor rena, men afta dem noga, isynnerhet den stora silfwerbeflagna sjöskumspipan! — Skall ske, sade May.

Medan nu May stod och skurade piporna på däck, kom Moses till honom och sade: åh tag hit, du förstår inte det der! och dermed tog han den stora sjöskumspipan och knackade henne mot relingen, som han stundom sett sin far göra. Men pipan satt löst på skafvet och intet band hade hon. Alltså föll hon i Allands haf, så att det lät poll poll efter henne. Båda gossarna blefwo deröfwer mycket förskräckta, men i stället att bekänna sitt fel, sprang Moses till fadren och sade: jag wille rensa min fars stora pipa, men May skuffade mig och så föll pipan i sjön. — Zafå, sade fadren, har han nu åter warit framme, den slyngeln? Jag har bara harm af honom och inte har jag lust att föda en sådan wargyngel i mitt hus.

Derpå gick köpman Guldenius upp på däck, lät hala ned en liten båt och besallte May att stiga ned i den. När det war gjordt, fastade han en torr brödkaka efter honom, lofsade båtens lina och lät den drifwa. Res nu och sök rätt uppå min sjöskumspipa, ropade Guldenius efter den stackars öfwergifne May.

Det det war midtpå hafwet, och det begynte blåsa en storm.

May trodde först att man bara wille skrämma honom. Men när han med wågorna dref allt längre och längre från skeppet och skeppet slutligen syntes som ett litet hwitt dun längst borta wid hafstrandén, då brast gossens mod och han begynte gråta. Stora fiskar plaskade rundkring honom i hafwet, delphinerna sprutade watten i höjden och skjälarna stucko upp sina swartbruna hundhuswuden öfwer den hwitgröna hafsytan. Ingen af dem kunde hjälpa May. Om blott hans mor varit här; på henne tänkte May ändå allra mest. Men när han gråtit en god stund, kände han sig hungrig och började gnaga på det torra brödet. Detta stärkte och muntrade honom, ty Gud hittar alltid på något, hwarmed han tröstar i nödens stund. May wiste ej hwaraf det kom sig att han med ens blef så nöjd och glad till mods, och det tyckte han sig märka helt wist, att Gud icke öfwergefwit honom, fast menniskorna gjort det. Han begynte derföre att bedja af hjertans grund, att Gud wille bewara honom midt uppå det willande haf, i mörker, natt och storm samt trösta hans mor, ifall han skulle dö. "Hef du gode Gud, sade han, jag är en stackars liten gosse, min hand är swag och jag förmår intet mot det mäktiga hafwet. Men du är stark och stor, du är mycket mäktigare än hafwets wågor, stormen lyder din wisk och natten och döden kunna intet ondt göra mig, blott du det will. På

dig förtröstar jag, låt dina wackra sjerstor waka öfwer mig och dina heliga englar breda öfwer mig sina stora hwita glänsande wingar, så sofwer jag så trygg som i min bädd derhemma. — Och derpå lade han sig ned på båtens botten.

Han kunde ej se, den lille May, att långt borta wid den yttersta glimmande randen af hafsbrynet höjde sig en mjuk och lusgrön strand öfwer de skummande wågorna. Och det war just Fjäderholmarna. Der satt på det sametslena gräset den gamle Nuffu-Matti och spejade ut öfwer hafwets rymder. Det dröjde icke länge, så warseblef han ute på fjärden den lilla båt, i hwilken May dref för wind och wåg på hafwet. Strax utkastade han en af dessa ohylliga linor, så fina som finaste spindeltråd, med hwilka han drager mennissors barn till sig, och linan hakade med likaså ohylliga små krokar fast i båten och drog den till Fjäderholmarna. Nuffu-Matti strödde nu, efter sin wana, sand i gosens ögon, ströf med sina släktande mjuka fingrar öfwer hans ögonlock och förde honom ned i grottans wackra slymning, i en af dess mest strålande och silfwerblänkande salar. Här stodo tusen drömmar i brofigt granna fjärvildrägter genast till hands och swärmade som gullgula fåglar kring salen, der May nu hwilade på doftande rosers bädd.

Men den lille May han wiste icke om han drömde eller war waken. Sådän rikedom och herrlighet och pratt

hade han aldrig sett, aldrig anat; mot dessa gyllne salar syntes honom de sidenklädda och spegelbesatta förnaken hemma hos hans sjuuffar i Björneborg icke stort bättre än en hundsoja bredvid ett fejerligt palats. Han kunde icke se sig mått på den mattglänsande perlemoren, på de gnistrande diamanterna, på de blinkande stjernorna; den ljuswaste musikaliska tusen fåglars sång ljöd ständigt i hans öron och älsfeliga glada bilder flögo under lek och löjen förbi hans undrande ögon.

När han så legat en stund, inträdde till honom i salen en gammal gubbe af ståtligt utseende. Det war Ruffu-Matti i sin långa rock af mjuka dun och sin breda gördel af ljusgrått samet. Ganska hög war salen, men gubbens hufvud räckte nästan upp till taket, och när han framgick, skeno kring honom diamanter och rubiner lika som stjernorna skina kring himmelens måne en klar afstun när luften är blå. Han framgick till gossen och sade: war inte rädd, Max, jag will hjälpa dig!

Max tänkte wid sig sjelf: männe, detta kan wara gubben Noach, om hwilken det står i wisan att han war en hedersman?

Gubben fortsfor: när du i morgon bittida wakenar, så glöm icke att framför allt annat göra din bön. Strax derefter får du på hafwet se ett stort skepp

utan mäsier. Ro då dit med din båt, klif upp på däcket och tag tre ting derifrån: den första lefwande warelse som möter dig, den första kaka bröd du finner och det första skrin du ser. Stig derpå genast ned i din båt, ro af alla krafter bort, och sedan skall Gud nog hjälpa dig, såframt du är from och arbetsam som härintills.

Derpå gif gubben åter långsamt bort. Och det förefom May som höjde sig tafet öfwer honom och blef en himmel, wäggarna widgade sig och blefwo en ljusblå luft, golfwet begynte gunga och blef ett sakta brusande haf. Då blefnade alla diamanter och krystaller omkring honom, ett lätt ljusrödt flor föll öfwer alla föremål och blott den stilla underbara musiken ljöd ännu fjerranifrån, blandande sig med rosornas behagliga doft och windens sakta slåftar i de lustiga rynderna rundt omkring.

May kände nu en kyla öfwer sitt hufwud, uppslog sina ögon och såg sig förundrad omkring. Borta woro alla rosenbäddar och silfwersalar, öfwer sig hade han himlen, under sig hafwet, kring sig den swala morgonlusten; han låg åter på bottnen af sin båt och nösan hade blåst af hans hufwud i sjön. Jag har säkert drömt, tänkte han, när han erinrade sig allt hwad han sett och hört under natten. Emellertid will jag gerno göra som gubben i drömmen sade mig. Jag will tacka Gud, som så underbart bewarat mig i denna stormiga natt, och än

widare bedja om hans nådiga beskärn. Jag will också bedja för min stackars mor.

Etå sagdt och gjordt. Efter en kort men innerlig böön satte han sig att äta af den lilla brödfant han ännu hade qwar. Men man kan tänka sig hans förundran, när han icke långt från sig på hafwet såg ett stort skepp utan mäster drifwa för dyningarna. Som en blyt rann det gossen i hägen att det ändock måtte wara en sanning i hwad han hört och sett om natten. Utan att länge besinna sig, tog han till årorna och rodde till fartyget.

Det war ett stort lastadt skepp, som hållit på att förlisa och på hwilket man afbuggit mästerna, för att lätta sfråfwet. Nu låg det till hälften under watten och war alldeles öfvergifwet af besättningen. När Max kom till sidan af fartyget, ropade han: skepp åhøj! Ingen swarade. Då klef han driftigt upp på däck. Här lågo tågwerk, kläder, waror, verktyg och spillror om hwartannat, allt war i oordning och ingen syntes. Max titade in i lastrummet, der syntes stora massor af salt, till hälften smultna, men ingen lefwande warelse. Den lilla gossen blef ängslig till mods och war redan färdig att wända om, då ett ömfeligt bråkande från fören nådde hans öron. Det war en get, fastbunden i en afplankning under däck; wattnet gick det arma kräket redan till halsen.

Hastigt lofsade May des band, fattade en stor brödkaka, som flöt på wattnet nära intill, och skyndade med den och djuret ned i sin båt. Men nej — hans syn i drömmen hade talat om ett tredje ting ännu, ett skrin — och som en pil for May tillbaka uppför trappstegen. Nu steg han ned i kajutan, den war till hälften fylld af watten, och många saker flöto der om hwarandra, stolar, kuddar, buteljer och sköna tyger. Men intet af allt detta rörde May — han grep allenast ett litet skrin af mahogny, som flöt i kajutgången, ilade åter ned i båten och rodde af alla krafter bort från fartyget. Han hade minsam orsak att wara glad åt sin brödska, ty knappt hade han hunnit ett stenkast från fartyget, innan han bakom sig hörde ett besynnerligt brus, och när han såg sig om, war hela det stora skeppet förswunnet, det hade sjunkit till botten, och rundtomkring hwirflade hafwet i hästigt swell, som kom den lilla båten att hoppa som en spån öfwer böljorna.

Twå dagar dref May omkring i sin lilla båt på hafwet. Han åt af det uppstiffade brödet och gaf getten med, och getten gaf honom i stället sin mjölk; annars hade han törstat ihäl, ty det salta wattnet kunde han ej dricka. Det hade ock varit den elake köpmannens mening: swälter icke pojken ihäl, så dörr han wäl af törst, hade Guldenius tänkt i sitt onda sinne. Men May be-

höll sitt glada mod tillika med sin förtröstan till Gud, och denna förtröstan kom ej heller på skam, ty tredje dagen efter hans bortdrifwande från skeppet warseblefs han af ett swenskt fartyg, som tog honom om bord och förde honom till Stockholm.

Se så min lilla pilt, hwart will du nu att jag skall föra dig? sade den swenske kaptenen, då de woro komne i hamn. Jag will inte bli förd någonstädes, swarade May, jag will bli kajutwakt här ombord och lära mig sjötjensten. Och när jag blir äldre och får mitt eget skepp, will jag resa till Björnsborg och hämta min egen goda mor bort ifrån min elake stjuffar. Rätt bra, swarade kaptenen, jag tar dig i min egen tjänst och skall förja för dig. Din get skall jag sälja och för pengarna skall du i morgon få köpa dig en ny mössa.

Morgondagen kom och May gick ut i den stora staden Stockholm att köpa sig en mössa. När han kom till ett gathörn, stod der en stor myckenhet folk och läste ett på hörnet uppslaget plakaf. Af nyfikenhet stādnade ochså May och frågade hwad det war om. Nå, swarade en bredarlad matros, som stod der med armarna i sidan; alla snastenseltar skola nu ochså wara nyfiska! Det der, min goffe, är något som inte angår dig; det är en förnäm herre, som loswar en tunna guld i belöning åt den

som kan uppsiffa ett litet skrin, som gått förloradt wid ett skeppsbrott på Allands haf. Men gå du hem och läs öfwer din kateches, det är mycket bättre än att stå här och gapa.

Det har han wäl rätt uti att inte kan det angå mig, tänkte May wid sig sjelf. Men det är besynnerligt att jag alldeles glömt det der lilla mahognyskrinet, som jag tog från det förloshafade fartyget. Man kan inte så noga weta, om det har lycka med sig. — I ett huj war May ombord igen; der låg det lilla skrinet bland spånor och gamla stöflar under en säng. Raptenen war gången i land, men May hade omöjligen tålamod att afbida hans återkomst. Som en pil war han åter i land med skrinet under armen och lät wisa sig till den förnämne herren, som låtit uppslå plakaten. Ett halft dusin betjenter med försuädliga uppsyner mötte honom i trapporna. Packa dig bort, slyngel, ropade de, här ger man inte några slantar åt tiggare. Det kommer an på om det inte wankas slantar ändå, och det gula till på köpet, menade May och pekade dristigt uppå sitt skrin. Swad är det der? sade betjenterna och bleswo i en hast uppmärksama; gif oss skrinet, så får du i morgon komma efter betalning. — Ah så dum är jag wäl inte, sade May och höll fast i sin skatt med båda händerna. Men den längste och stursaste betjenten fattade i skrinet och sade: tag hit det der, tjus-

pojke, för det har du stulit! Det ljuger du så lång du är, ropade May, höll fast skrinet allt hwad han förmådde och började skrifa.

Swem understår sig att föra ett sådant owäsende i mitt hus? ropade i detsamma en herre i präktig sametselafrock, i det han tittade ut genom dörren.

Ers nåd, ropade betjenterna, här är en pojke som stulit ett skrin och wi wille ta det ifrån honom.

Tro dem inte, ers nåd, ropade May i sin tur, det är en himmelsfriande lögn att jag stulit hwarfen skrinet här eller något annat.

Kom då in, pojke, med ditt skrin! befalste den stränga herrn.

Litet darrade May på manschetten, då han inträdde i det präktiga rummet; men hwad skulle han frukta, han hade ju intet illa gjort! Herrn åter hade knappt fastat en blick på skrinet, innan han med ett rop af glädje och förwåning ryckte det ur goßens hand. Min skatt! min skatt! utropade han och tryckte på en hemlig fjäder. Locket sprang derwid upp och May, som lutade sig fram för att se hwad som war deri, såg till sin förundran endast några hopwifna gulnade pappersblad. Den förnåme herrn blef warse hans undran och sade: du finner wäl det besynerligt, min goße, att jag lofwat en tunna guld

i hittarelön för dessa gamla papper, men du begriper wäl att det ej är för mycket, om jag säger dig, att jag med dessa samma papper i mina händer skall winna en stor process, som inbringar mig minst tio tunnor guld. Säg mig nu, min wän, huru du warit nog lyflig att finna detta sfrin.

När May berättat honom detta, som sanningen war, log den gamle herrn och sade: min goße, du har ärligt förtjenat din tunna guld och det gör ingenting till saken att du drömt dig till den. Penningarna skall jag för din räkning insätta på banken, och här har du min revers derpå.

Med denna dyrbara revers i handen sprang May tillbaka till skeppet; ja han sprang icke, han slög, så att betjenterne på trappan och folket på gatan förundrade sig. Den hederlige kaptenen blef ganska glad öfwer den lycka May hade gjort. Nu ämnar du wäl inte mera befatta dig med den beswärliga sjötjensten, utan leswa som en rik herre? frågade han. Nej så dum är jag inte, sade May. Om jag ej mera arbetade, utan åte på mina pengar, så bleswe de ju engång slut, och då wore det mycket wärre, sedan jag want mig att wara lat och leswa fräsligt. Nej arbeta will jag så länge jag leswer, det är både roligt och bra, och jag will förblifwa kajutwakt, som

jag varit, tills jag kan tjena mig upp till konstapel, styrman och slutligen kapten. Derpå will jag för mina insatta pengar köpa mig eget fartyg och segla till Björneborg för att hämta min mor.

Så klokt och wackert tänkte den lille Max. Och som han tänkte, så gjorde han. Sin kapten fortsfor han att troget tjena, arbetade derunder med lust och glädje och glömde aldrig att hwarje morgon och afton tacka Gud. Så hände sig, att han efter tre år blef konstapel, efter andra tre år styrman och slutligen efter ännu tre år skeppare. Max war wid den tiden ett och tjugu år gammal och myndig, hwarföre han obehindradt utaf sina pengar från banken, lade dem tillsammans med hwad han undertiden hopsparat och köpte sig så ett eget stort och präktigt skepp. Med detta seglade han strax till Björneborg.

Wid Råfsö hamn blef den tiden en stor uppståndelse. Ett fränmande skepp seglade in, och desß mafe hade man aldrig sett. Alla mäster och block woro beslagna med meßing, så att de i solskenet lyfte som guld; afterspegeln war rikt förgylld och främst i stäfwen blänkte en fruntimmersbild af silfwer och perlemor, ty skeppet hette Diana. En stor hop folk strömmade till, för att se detta wackra fartyg, som samm lift en docka öfwer de

mörkblåa wågorna; och Diana lade sig för ankar wid Råfsö. Bland dem som reste ut från staden för att se detta mirafel war äfwen herr Guldenius och hans son Moses. De woro sig minsann ganska lika, utom att Guldenius hade blifwit ännu hårdare och girigare, Moses ännu elakare och bakflugare än förr. Deras båt lade till wid Diana och de bådo ödmjukast om den äran att få stiga upp. Wirket gerna, swarade kapten May, som stod wid relingen och genast hade igenkånt sin sjustrar och sjustrarbror. Men de kände icke honom, de funde aldrig föreställa sig, att denne ståtliche kapten war deras lilla May, som de så grymt hade satt ut att förgås midt uppå willa hafwet.

May åttade sig noga att säga hwem han werkligen war. Han sade sig wara hemma från Stockholm, och nu reste han omkring för att bese werlden. Men Guldenius och hans Moses funde ej nog förundra sig öfwer skeppets skönhet, kajutans prackt och ägarens stora rikedom. När de båda Guldenierna hade sett sig omkring, bjödos de af kaptenen på en präktig middag, der de finaste winer flödade som watten. Ty May, som annars lefde så måttligt och sparsamt, hade för denna enda gång beslutat straffa sina elaka släktingar genom att wäcka deras afund. Desså beto Guldenierna sig i läpparna af förargelse, ty de måste inom sig bekänna, att intet af deras många fartyg,

icke ens Apollo, kunde på långt håll jemföras med den lysande Diana, och så fina winer hade aldrig warit på deras bord.

När man nu ätit och druckit och gästerna redde sig att gå, frågade kapten Max liksom händelsewis om icke fru Guldenius lefde ännu och om hon icke haft någon son. Ahjo, swarade Guldenius, hon lefwer wist, stackars menniska, men hon går aldrig ut, hon sitter och förjer sin son med förra giftet, en mycket elaf och wanartig pojke, som för nio år sedan drunknade i Ållands haf.

Hro herrarne säkra på att han drunknade? frågade Max vidare. Jag har hört sägas att han ännu lefwer.

De båda Guldenierna sågo på hwarandra. Det är inte möjligt, sade de; en störtsjö tog bort honom från däck och sedan har man aldrig hört talas om honom.

Jag har hört den saken berättas på annat sätt, återtog Max helt lugnt. Jag har hört sägas att man orättwisit beskyllde gossen för att ha wållat förlusten af en dyrbar sjöflumspipa och satte honom ut i en liten båt, för att förgås på hafwet. Det såges också att gossen blifwit räddad nästan genom ett underwerk och att han nu, sedan han blifwit fullwuxen, skall komma att utkräfwä hämd för det brott man föröfwat mot honom.

Nu blefwo Guldenierna ganska bleka. De kunde inte begripa huru denne främling fått weta deras elaka uppsåt mot lille Max, men samwetet sade dem att deras onda gerning nu skulle bringa förderf öfwer dem sjelfwa. I sin försträckelse wiste de ej bättre råd, än att neka till allt. Den som berättat detta för kapten, han ljuger som en skålm, sade de. Han skall ha swärt att bewisa hwad han säger.

Jaså, menen I det? dundrade Max emot de försträckta Guldenierna, så att hjertat hoppade högt i deras bröst. Ni tron wäl att hafwet skall behålla hwad det uppslukat och att Guds rättfärdiga dom skall gå om intet, för det den låtit wänta på sig i nio år. Olycklige, förgåfwes stån I här och söken att ljuga er ifrån ert straff. Den Gud beskyddar, han förgås icke, om än werldens ondskan satte honom redlös och wärnlös midt i det willa hafwets natt och storm. Jag är densamme Max, som ni båda för nio år sedan wille förderfwa, men som Gud underbarligen skyddat och begåfwat med stora rikedomar. Hwad sägen I nu, om jag kommer för att ställa er till ansvar så som ni det wist förtjenat?

Nu war det slut med de båda Guldeniernas mod. De blefwo så hwita i ansigtet som lärst och föllo kapten Max till fötterna, sägande: förlåt oss, käre Max, förlåt oss för din mors skull!

En liten stund teg Max rätt stilla. Stigen opp! sade han slutligen allvarsamt, men utan all hårdhet. Skulle jag, som har Guds underbara nåd att tacka för mitt lif och för allt hwad jag är, — skulle jag löna hans godhet med ett hårdt och oförsonligt hjerta! Nej min stjuffar, nej min bror, det war aldrig min mening att wilja hämnas på er. Jag förlåter er af allt mitt hjerta och will gerna dela med er min lycka och mina rikedomar, allenast ni lofwen att återgifwa mig min mor och att få bli hennes ålderdoms stöd.

De båda Guldenierna wiste icke om de skulle tro sina öron. De som brukade döma andra efter sig sjelfwa och som aldrig försunnat att hämnas allt hwad de förmodade på den som gjort dem något för när, de wille i början icke tro på ett sådant ädelmod, de mistänkte att kaptenen lade för dem något hemligt försåt, och skyndade under många ursäkter och tacksågelsor åter i land. Kapten Max war ej sen att följa dem dit. Han lät säga sin mor att en främmande herre önskade tala med henne, att hennes son lefde och snart skulle återwända — och när ändtligen Max, efter krus och komplimenter, fastade sig i sin mors armar — då stod för första gången på många år glädjen upp i tak hos den rike herr Guldenius, eller rättare hos hans fru, ty han sjelf gick och smilade när man såg på honom, men såg helt surmulen ut, när han trodde sig obemärkt.

Någon tid gick Guldenius och begrundade i sitt af-
undsama sinne huru det mände ha tillgått att kapten May
blifwit så rik. Ändtligen kunde han ej längre styra sin
nyfikenhet, utan lät, under många omswep och krumbug-
ter, förstå att han gerna önskade höra huru dermed hängde
ihop. Alltför gerna, swarade May, och derpå beskref
han sitt fringdrifwande på hafwet, sitt besök hos Ruffu-
Matti och dennes goda råd samt widare sin lycka med
skeppet och skrinet. I sitt sinne tänkte Guldenius: det
der borde man göra efter! Men han lät sig icke märka.
Utän någon tid derefter, när kapten May köpt åt sin
mor ett eget hus och der åt henne inredt en beqwäm bo-
ning på gamla dagar, for han ut på widare resor. Men
knappt war han afrest, innan Guldenierna ochså woro i
rörelse. De taflade åter upp den gamle Apollo och styrde
åter ut på Allands haf till samma nejder, som för nio år
sedan. Här kastade de ankar i öppna hafwet en wacker
astongwist och beredde sig att fiska efter lyckan.

Gamle Guldenius war mycket mån om att allt skulle
tillgå som den dagen då May blef utsatt på sjön.
Han lät i första tyfihet kasta en stor silfwerbeslagen sjö-
skumspira i hafwet — Ruffu-Matti kunde ju icke weta
att pipan denna gång war oäkta sjöskum och beslagen af
plåter. Derpå betedde han sig som skulle han wara mye-
ket förtörnad på sin son Moses för denna förlust, och ef-

ter att ha skrymtat många ord, lät han utsätta en stor slup, befallte Moses att stiga deruti och lemnade honom så åt lyckan och hans öde på hafwet.

Man finner af allt detta att Guldenius ansåg Nuffu-Matti för ett sjötroll och wille på detta sätt skaffa sin fåra Moses trollets ynnest. Men Nuffu-Matti skulle ha varit blind, om han ej sett skillnaden mellan Moses' belägenhet nu och Mar'es för nio år sedan. Ty Mar' blef bortdrifwen hungrig och törstig i en liten redlös båt i mening att förgås i stormen. Moses åter sattes i en stor och stadig slup, medan hafwet war alldeles lugnt, och wiste helt säkert att han följande morgon skulle tas ombord på skeppet igen. Desutom hade Moses wist icke glömt att förse sig med alla beqwämligheter. Under tofterna i slupen hade han gömt åtminstone sex bullor hwestebröd, lika många holländska ostar, några rentungor, litet graf lax, litet lakrom, några buteljer öl och lika många buteljer veritabelt portwin. Det borde wäl förstå för en natt. Nere på slupens botten hade han låtit bädda sig en beqwäm säng med fyra hufwudkuddar, tre rädbolster, dubbla lakan och ett tjockt stoppadt sidentäcke. Sjelf war Moses klädd i storstofsor och wargssinnspels, samt wrätte sig på toften, rökaude ur en lång pipa, och så begaf han sig ut på äfwentyr.

Att anbefalla sig i Guds och de heliga englars be-
 färm när han somnade, det ansåg Moses vara alldeles
 onödigt, isynnerhet som han war så wäl försedd med
 allt hwad han behöfde. Utan när han snassat sin
 goda aftonward och derpå druckit öl och win, tills han
 war så temligen wimmelkantig, lade han sig att sofwa
 på slupbottnen. Men sömnen wille icke komma. Moses
 dref och dref med strömmen, — ty i hafwet finnas många
 strömdrag — och låg och tittade upp mot den mulna
 himmelen. Nu borde wäl det dumma trollet redan kom-
 ma, tänkte han.

och trollet lät ej heller wänta på sig.

Strömdraget hade råkat föra Moses i granskafet af
 Tistelbarna. Signora Mara satt just på sin skrofliga
 strand och glodde med sina gröna kattögon ut i natten,
 spejande efter rof. Det dröjde icke länge innan hon fick
 öga på den arma Moses Guldinius, som yr i mößan
 kom drifwande förbi hennes strand. Strax war Signora
 Mara färdig att kasta ut sina linor och krokar. Med
 deras tillhjelp halade hon slupen i land, tog Moses i
 sina knotiga armar och förde honom längst ned i den
 unkna grottan. I det tjocka mörkret lade hon Moses på
 en bädd af näflor. Det stäck och det brände i hela hans
 kropp; rundtomkring sig hörde han ormarnas hwäsfande,

såg tigrarnes ögon lysa som glöd och kände de långa slemmiga spindelbenen krypa fram öfver sitt ansigte. Då wille han rusa upp, men han kunde icke. Trollpackan hade lagt bly på hans ögonlock, bly på hans hjerta, och när hon såg huru han pinades, kastade hon sig med sjepunds tyngd öfver hans bröst, klämde honom, flöste honom med sina långa frofiga naglar och knep honom, så att hans kropp blef höljd med stora långa blånader. Och när den elaka Signora Mara såg huru Moses derwid swettades och ängslades, skrattade hon så omätligt, att bockskunnspelsen hoppade och skakade.

Slutligen tyckte hon att det kunde wara nog med detta fina raljeri. Hon tog då Moses i hans yfwiiga lugg, släpade honom ut öfver stockar och stenar, så att det gnistrade honom för ögonen, och slängde honom till sist tillbaka i hans slup, hwilken hon med detsamma sköt från land. Men under tiden hade det uppstått en wäldig storm. Slupen war wist stor och stark, för att wara en slup, men på öppna hafwet betydde den ej mer än en ärtsskidsbåt. Den gungade och krängde alldeles fasligt. Moses satte sig upp på toften och såg sig omkring; han tyckte sig ha waknat från en elak dröm, men werkligheten war icke mycket roligare. I sin förargelse satte han winbuteljen till munnen, men strax wid första klunkten gjorde han en ful grimas: trollet hade fyllt hans flaska med

salt sjöwatten. Han framtog nu sin läckra matsäck, men hwilken harm! hwetebrödsbullorna woro förwandlade till tegelstenar och de rara ostarna till granna ljusgula swampar. Nu wiste icke Moses hwad han skulle företaga sig. Han forade kring hafwet och märkte till sin stora glädje skräfvet af ett stort skepp utan mästare. Aha, tänkte han, nu hånder mig samma lycka som hände Mar; jag skall minnsfamn ej wara sen att knipa mig ett skrin ochså. Och dermed så rodde han åt skeppet till. Innan kort war han fram, ty' skeppet satt fast uppå en hwas klippa och winden låg på. Moses klef dristeligen upp. Allt war i största ordning; här flöto om hwarandra pakfor, pråttiga pelswerk, dyrbara tyger och lädor med kosteliga fryddor. Moses brydde sig icke om att berga de flytande kostbarheterna, han sökte endast ett skrin, en brödfaka och en get, ty tre ting äro goda. Något skrin fann han wäl ej, men wäl en liten låda af papp, och han tyckte det kunde ungefär wara detsamma. Icke heller fann han någon get, men han tyckte det wara ungefär likaså godt att han medtog en i wanterna jamande katt. En knäckebrödsfaka följde med i hans fickor. Och derpå begaf sig Moses med mycken brädska af, i förbidan att skeppet skulle sjunka. Men skeppet satt ganska stadigt qwar uppå klippan.

När det blef aften, åt Moses hälften af sitt knäckebröd; den andra hälften gämde han till morgondagen. Men miße, som förgäfwes jamat och tiggat en bit med, miße tänkte: ingens bror i hafwet! och stal under natten hela Moses' munförråd. När morgonen kom, war Moses hungrig; Miße ställde sig lika hungrig; ingenting fanns att äta; vinden blåste; Moses jemrade sig och miße ansållde en ordentlig kattmeßa: det war allsinte trefligt. Och kattmusiken och hungern och blåsten fortforo i tre dygn. Halsdöd blef Moses upptagen af en Herpesffuta, som warit till Stockholm med wed, och mot god betalning förde Nerpiterne Moses Guldenius till Bjerneborg.

Knapp hade Moses trädt inom sin fars dörrar, innan han begynte i häftiga ord förebrå fadren att hafwa öfswergifwit honom på sjön. Ack käre son, swarade Guldenius gråtande — ty ingenting gret den mannen så hjertligt öfwer, som när han förlorat penningar — ack käre son, du bör icke lägga sten på min börda. Samma natt, när du blef utfatt i slupen, uppstod en så hisselig storm, att wi måste kapa alla mästerna på skeppet, och ändock dreswo wi på en klippa. På dig hade wi inte tid att tänka; wi woro glada att kunna berga våra lif i barkafen. Ack min Apollo! Ack mina dyra pelswerf! mina sköna krydder och specerier! Men säg, käre son, huru har det då gått för dig?

Äh med mig har det inte gått bättre, svarade Moses buttert. Jag har blifwit luggad, knipen, biten, framad, bränd, knäppt, ihjälllämd, pussad, knuffad och pinad af ett ohyggeligt troll. Jag har blifwit narrad på min mat och bestulen af min reskamrat. Nätt och jemt slapp jag att swälta ihjäl. Det enda som tröstar mig, är att jag helt säkert skall blifwa lifaså rik som May, ja kanske ännu rikare.

Swad säger du, min son? sade Guldenius förundrad.

Jo jag säger att rättnu skall May inte betyda mer än en torpare i bredd med mig. Min far bör weta, att också jag har träffat på ett skepp med kapade mästare och derifrån medfört, om inte precis ett skrin, så likwäl en papplåda, hwilken säkert innehåller tre tunnor guld, efter den är åtminstone tre gånger så stor som May's lilla fattiga skrin.

Nå låt se din skatt! sade helt mör i mun gamle Guldenius.

Se här, min far! Och nu framdrog Moses undan kapprocken sin papplåda och såg mycket förnöjd ut.

Men fadren kastade en blick på lådan, slog ihop händerna och utropade: olycklige, du har warit ombord på vår egen Apollo!

Har jag warit på Apollo? frågade Moses förbluffad.

Ja du har varit ombord på vårt eget förlistå skepp. Afk du din åsna, såg du inte mina kostbara pelswerk fringflyta?

Wist såg jag många saker flyta, swarade Moses.

Och du bergade inte mer än denna låda?

Nej, sade Moses. Är det då inte guld i den?

Guld? Jo wackert! utbrast Guldenius och wred sina händer. Öppna sjelf, så får du se.

Moses begynte tappa furaget. Likwål tänkte han: hwem wet hwar haren har sin gång? och öppnade lådan mycket försigtigt. Hwad fann han i den? Sin fars gamla peruk!

Man måste tillstå att det war förtretligt. Moses stod der med näsan så lång som ett bogspröt. Men hwad som mest förargade honom, war att fadren i all sin be-
dröfwelse ej kunde låta bli att skratta. Wänta, tänkte Moses, jag skall göra dig flat i din tur. Hörpå, min far, sade han, nu minns jag att jag ändå bergat ett pelswerk ifrån Apollo!

Har du det, min son? Nå heder och tack! utropade Guldenius. War det kanhända af de gråa?

Ja det war af de gråa, swarade Moses,

Nå det war bra, ty de woro de dyraste, menade fadren. Swar har du pelsverket, min son?

Det kommer här springande på egna ben! svarade Moses och pekade på fatten, som just slank in genom dörren.

Den der! ropade Guldenius.

Just den der, ja! härmade Moses.

Ack du din lutsiff! skrek fadren, nappade sin käpp och begynte låta den dansa på Moses' rygg. Och Moses skrek och gamle Guldenius lät käppen dansa och fatten jamade dansmusiken — och det är allt hvad sagan vidare har att säga om den wärdige handelsmannen och hans lifaså wärdige herr son.

Men kapten May seglade med sitt sköna skepp Diana kring hela jorden. Sålänge han war ung ansåg han, näst efter arbete och bön och nästefter kärleken till sin mor, ingenting i werlden nöjsamare, än att se främmande länder. Men när han blef äldre, begynte han märka att hans finsta fosterland ändock war honom kärare än alla andra. Då bosatte han sig med sin gamla mor och sin unga hustru — ty han war gift med en Polynesiska — wid stranden af den breda och mäktiga Kumo elf, samt fiske för ro skull nejonögon, sik och ypperliga laxar. Hans barn stodo alltid i synnerlig gunst hos Nuffu-Matti ochingo af honom många sköna gåfwor, hwarom lifaledes kunde berättas många sagor.

Men dertill är nu icke tid. Utan så mycket ware likwät sagdt, att Fjäderholmarna ännu hwarje aften stiga upp

ur hafwets djup och hwarje morgon åter sjunka ned
deri. Och alla goda [människor] kunna öfvertyga sig derom,
när de gå till hwila med helsa, böen och godt sammete.
Då sitter den gamle Nuffu-Matti qwar uppå sin gröna,
mjuka strand och för sina gäster in i de sköna strålande
salarna af hans underbara grotta. Och liksom de ewiga
stjernorna aldrig åldras, så åldras heller aldrig de lätta
lustiga drömmar, som der fringsladdra; de lysande silf-
wergolfswen taga aldrig rost; de gnistrande diamanterna
fördunklas aldrig, och aldrig upphör musiken att klinga
sakta och ljuf i grottornas milda aftonskymning.

Resa wi nu strax till Fjäderholmarna?

Men bara wi icke råka ut för Signora Mara?

Ah om wi äga de tre nycklarna

Ja om!

Wi resa! wi resa! Hvem kommer med?

B. Prinsessan Lindagull.

Och nu skola wi ila på windens wingar till de tusende sagornas land, till rosornas och tulpanernas hem, der sköna féer bygga sina slott i morgonrodnaden och swarta gnomer flyga omkring i midnattsmörkret; der solen glimmar som en eld öfwer de blåa bergen i fjerran och wattenlilhorna stilla spegla sig i de djupa sjöarna; der tigrarnas ögon glänsa mellan wäsen wid flodstränderna, och menckorna, solbrända och mörkfögda, glöda af hat och kärlek. — Wi ila till Persien.

Det war engång en konung i Persien wid namn Echah Nadir, och han war omätligt rik. Under hans wälde lydde stora sköna länder och många millioner menniskor; han hade höga kamrar fyllda med guld och ädelstenar; hans skepp seglade med Indiens kryddor kring alla haf. När han wisade sig i sin huswudstad Ispahan, stod kring honom en lifwakt af hundratusende man i

silfverrustningar, som blänkte i solen lift eld, och femtiotusende ryttare på de skönaste hästar, med betfel af guld och sadlar glänsande af juveler, stodo färdiga att på hans minsta wink ila åstad för att eröfra werlden.

Men den mäktige Schah Radir war gammal och kände icke mera någon åtra efter frig och eröfringar. Han hade wunnit många segrar; många fiendliga städer hade gått upp i rök för hans wrede och många talrika härar hade hans swärd förödt, när fordom hans arm war ung och oemotståndelig. Nu war han gammal och trött och dwaldes mest på de mjuka purpurdivanerna inom sitt glänsande slott. Blott stundom, när om wären de guldkantade molnen skymde Persiens brännande sol och en behaglig swalka strömmade ned från Zagrosch bergen, — då satte sig den gamle Schah Radir på en guldsmyckad palankin, buren af åtta swarta slafwar klädda i silfverstir, och lät föra sig ut för att mönstra sin här eller åskåda djurfäktningarna.

Schah Radir hade många söner, ty han hade äfwen många hustrur, såsom brukligt är i Österländerna. Men sönerna gjorde honom föga glädje; de woro äregirige och otacksame, de tyckte att deras fader lefde för länge samt traktade efter hans lif och krona. Derföre skickade konungen dem alla bort från sitt hof till aflägsna provinser, hwilka de fingo styra som ståtthållare. Men hemma

hos sig behöll han blott sin enda kära dotter, prinseßan Lindagull, ty henne älskade han öfwer allt annat på jorden, ja förmer än alla sina skatter och hela sitt rife.

Nu är det wäl sannt, att ett sådant namn som Lindagull icke förut varit hört i Persien, ej heller kunde af Perserne rätt uttalas. Men prinseßans moder härstammade från höga Norden, man wiste icke riktigt hvarifrån. Hon hade i sin ungdom blifwit fångad af afrikanske sjöröfware och slutligen, för sin utomordentliga skönhets skull, blifwit såld till konungen af Persien, hwilken upphöjde henne till sin gemål och älskade henne mer än alla sina tusen andra qvinnor. Denna sköna sultaninna, som dock nu war död, hade kallat sin enda dotter Lindagull, hvarmed hon wille säga, att prinseßan war så skön och ren som solens guld, när deß sken om wären spelar öfwer wackra lindar i Norden.

och det är sannt, att ett skönare och renare wäsen fanns icke uppå jordens rund, än prinseßan Lindagull. Hon hade sin faders högborna och konungsliga hållning i allt, men gestalten och hjertat woro hennes moders — en hy så hwit som Finlands snö och ögon så milda som himmelens stjernor en afton i Augusti, när ingen måne lysar. Och hjertat det war ädelt, ömt och godt, och derföre fanns i hela Schah Nadirs wida rife ingen,

som icke älskade prinseskan Lindagull, ty ryktet om hennes skönhet och godhet flög widt omkring i hela Persien.

Detta wiste den gamle konungen ganska wäl, och hans stolta hjerta wefnade som war hwar gång han såg uppå sitt hulda barn. Hon war hans ögons lust, hans dagars ro, hans nätter's dröm. Ett ord af henne kunde afwäpna hans högsta wrede; det fanns icke den bön som han funnat afflä, när hon bad derom. Ja, när han tänkte uppå sina söners wilda sinne, hade han satt sig före att wälja åt sin dotter en ädel make och gifwa hela sitt rike i arf åt dem och deras efterkommande.

Men då nu den renaste känsla i ett menniskobroöst kan urarta till fel och synd, så hände äfwen detta med Schah Nadirs faderskärlek. Han älskade sin dotter så högt, att hon war honom kärare än alla hans millioner undersåtare, och detta war redan orätt, ty en furste bör icke ställa sitt folk i andra rummet efter sina egna. Men han älskade henne mer än Allah, sin Gud; han tillbad henne så som man icke bör tillbedja en dödlig menniska, och det war denna syndiga afgudiska kärlek, som kallade öfwer honom himlens straff.

Man kunde icke bo skönare och angenämare än prinseskan Lindagull. I den swala trädgården under höga palmers skugga, omsusadt af springkällornas ljuswa sorl,

fringdoftadt af tusen blommors ånga, stod prinsesans wackra marmorflott. I desß höga kamrar brötos solens strålar genom fönster af slipad bergkristall; på mjukaste silkeskuddar hwilade prinseskan natten om, och när morgonen bröt in, leddes hon af sina tårnor till den sköna basinen af elffenben och perlemor, hwarest källan porlade ur djupet och lekande smög sig fring hennes fina former. Men om dagarna wirkade hon med sina tårnor sköna tyger, eller lyfnade hon till fåglarnas sång och cittrans ljud och lustwandrade i trädgården, lekande som ett barn med gyllne fjärilar och mörkröda rosor.

Sy prinseskan Lindagull war icke mer än tolf år; men tolf år i österländerna äro detsamma som i Norden sexton.

Men det är icke godt att ständigt lesa i öfwerflöd och se sina önskingar uppfyllas wid minsta wink. Mången blir af sådant stolt och nyckfull i sitt sinne: men det blef likwäl icke prinseskan Lindagull. Hon såk allenast ledsamt. Hon wiste icke hwaras det kom sig, men fjärlarnas lek och blommornas doft och källornas sorl och cittrans ljud, det roade henne icke mer, hon kände sitt hjerta ofta tomt och märkte med förundran att hon hade lust att gråta. Det kunde hon icke begripa, och ännu mindre hennes tårnor. Hon wiste icke, stackars Lindagull, att ingen tasta på jorden är werkligt skön och lys.

såframt icke motgång och sorg stå som en mörk ram deromkring och höja alla glada dagar till glans. Och så war det med hennes lycka. Hon måste erfara hvad sorgen är, för att rätt kunna njuta glädjen. Dersföre skall man på jorden icke knota, när bedröfwelse och tårar komma; de rena hjertat från stoft och dam och gifwa fällheten sin färg och sitt värde.

För resten är det icke alltid godt att säga hvad slietor längta ester, när de bli stora. Wackra wackra hemlighet, som ingen gifwa kan!

Slutligen trodde prinseßan sig ha funnit orsaken hwarföre hon kände längtan i sitt hjerta. Det måste wara dersföre att hon bodde så instängd i sitt slott. Hon wille engång fröjda sig åt menniskohwimlet i det stora Ispahan, och när hennes fader nästa gång besökte henne, bad hon att han wille tillåta henne se den stora djurfåktningen, som innan kort skulle hållas till firande af konungens sextionde födelsedag. Och då Schah Nadir icke kunde neka sin dotter något, bewiljade han hennes bön, ehuru han för första gången kände att han gjorde det ogerna.

Nu blir det nöddigt att för en stund lemna den sköna prinseßan Lindagull i hennes präktiga marmorflott, ja att lemna hela det solbrända Perserlandet och begifwa

oß långt långt bort till den yttersta nordens isar, till Finland. Der bodde fjerran i moar och ödemarkar, bland ljung och dystra tallar, en gammal elak trollkarl wid namn Hirmu. Af menniskohat och ondskaf hade han dragit sig undan till skogarna, för att osörd af prestes och öfwerhet få idka sin trolldomskonst, och uti den hade han kommit ganska långt. Han kunde, när han wille, falla i dwala, och derunder för hans själ i hwarjehanda steknader långt bort till aflägsna länder, spejande efter tillfälle att skada menniskorna och skaffa sin ägare sådana fördelar, som han annars på naturligt sätt ej kunde förwärfwa sig.

Denne elake Hirmu hade en son, och sonen wanfläktades icke från fadren uti annat än att han war mycket dummare än denne. Förgäfwes hade Hirmu welat lära sin hyggliga goße att trolla; dertill war denne för litet illparig och för mycket lat. Han tyckte mest om att sträcka sig i solskenet på den mjuka björnmossan och sofwa hela dagen; det war, näst ett stadigt mål af släst, den njutning han högst på jorden eftersträfwade. Men sin fader war han lik till gestalt och seder, ty han war ohyfsad och ful, skefögd och krotfig som ett frågetecken.

Nu hade Hirmu under sina själawandringar i främmande länder fått spaning om den sköna prinseßan Lindagull, äfwensom att hon och hennes blifwande gemål

fannolikt framdeles skulle ärfwa Persiens thron. Genast uppgjorde han i sitt förmättna sinne en plan, huru han, på ett sätt som wi snart så se, skulle förskaffa sin son icke allenast en skön och konungslig maka, utan äfven hela Persiens krona. Sanningen att säga, så brydde han sig ganska litet om den käre sonens locka; han släpade honom med som man släpar ett beswärligt redskap. Utan det som egentligen låg Sirnu om hjertat, war Schah Nadirs och Persiens skatter, ty han rågnade ganska rikligt ut, att blott han bleswe den regerande konungens swärfader, skulle han nog försä att tömma skattkammaren; sedan wille han med alla dess rikedomar begifwa sig sin kos och lemna sonen i sticket.

Detta war nu planen, och sedan wi weta den, bege wi oss alltför gerna tillbaka till Persien. Ty fastän wi älska Finland framför alla andra land på jorden, bör ingen förundra sig deröfwer, att wi hellre trifwas hos sköna prinsessor, än hos elaka trollkarlar.

Alltså, det skulle bli djurskäkning i Ispahan. Dertill hade man i flera weckres tid gjort de största tillredelser; ty konungens födelsedag borde firas med tillbörlig glans. Man hade hämtat elefanter och tigrar från Indien, hyenor och shakaler från Persien samt lejon, panthrar och leoparder från Arabien och Afrika. En stor cirkelrund plats war bestämnd för detta stora skådespel och rundtom-

kring woro. Låktare bygda för åskådarne. Men för säkerhets skull hade man emellan låktarna och stridsplatsen uppfört ett högt och pålitligt staket af jern.

Äntligen kom den märkvärdiga dagen, och tidigt om morgonen war hela staden i rörelse. Prinseßan Lindagull war glad som ett barn: hon skulle få komma ut, hon skulle få se något nytt, få se ett spektakel, — och den tiden hade man icke, i Persien åtminstone, några ordentliga spektakel, med kuliser, sufflörlucka, ridå och hål på ridån, som man nuförtiden har. War det då underligt om prinseßan war glad att få se ett spektakel, der aktörerna woro verkliga lejon och aktriserna verkliga tigrinnor, hwilket minsann icke alltid är fallet på de verkliga spektaklerna!

Hela folkmassan af många tusen menniskor war redan samlad och man wäntade blott på konungen. Slutligen kom han, åtföljd af sin talrika och lysande wakt, men icke han allenast, utan äfwen hans dotter, den underföna prinseßan Lindagull. Enligt österländernas bruk war hon beslöjad; man kunde derföre blott beundra hennes smidiga wext och hennes konungsliga hållning, der hon, åtföljd af sina tärnor, red på en den täckaste liten släckig zebra, som framade sig af stolthet att bära en sådan börda. Ty prinseßan Lindagull hade ärft det tycke af sin mor, att hon ogerna lät bära sig af menniskor;

hon red således hellre. Och fastän nu folket ej kunde se hennes ansigte, kände alla genom ryktet den hulda prinsessans skönhet, godhet och wälgörenhet. Derföre när hon nu första gången wisade sig bland folket, höjde sig från alla de många läktarne ett sådant tusenstämmigt jubelrop, att det liksom icke varit hört i Persiens hufwudstad alltsedan den dag, då Schah Nadir för många år sedan höll sitt triumftåg efter segrarne med tjugu fångne konungar i sitt följe.

Det är möjligt att prinsessan rodnade, men ingen såg det. Hon satte sig jemte sin fader på de rikt broderade purpurdynor, hwilka woro lagda på den kungliga läktarens dyrbara mattor, och nu begynte djurleken.

Först betfades tupper att fåtta mot hwarandra. De slogos med mycken förbittring och under åfsådarnes skratt, tills de afplockat hwarandra fjädrarna och endera stupade.

Derpå fick man se den besynnerliga striden mellan en wildkatt och en hafsörn, af hwilken man klippt ena wingen, för att hindra honom att flyga. Båda spände i hwarandra sina hwarå klor, örnen högg sin näbb i kattens sida och katten sökte att få mellan sina tänder örnen's hals. Slutligen mistade örnen båda ögonen och

sedan war det förbi med honom. Han föll och den swårt särade katten helsades som segerwinnare.

Nu följde en strid mellan sex stora turkiska hundar och lika många persiska shakaler. Shakalen är, liksom wargen, en nära slägtning till hunden, men mycket segare. De sex shakalerna wille derföre på allt sätt praktisera sig bort, men twungos att wända tillbaka, och förswara sig. Det blef en blodig strid. Tre hundar lågo redan på platsen och blott en shakal hade fallit. Då hördes från läktaren en hwisling. Det war den unge och tappre arabiske prinsen Abderraman, som uppmuntrade sin favorit-hund Walledikawauwan. Och Walledikawauwan hörde sin herres röst och fattade mod. Shakalerna föllo den ena efter den andra för hans bett, och snart helsades Walledikawauwan med höga rop som segrare.

Sedan man, för ombytes skull, sett en strid mellan hyenor och hundar, framleddes en leopard och en panther och framför dem kastades ett stycke färskt kött. Genast rusade båda på köttstycket och slogos om dess besittning, men panthern som starkare och wigare behöll segern, efter att hafwa dödligt sårat sin motståndare.

Derpå framleddes en stor indisk elefant, bärande på sin rygg ett litet torn, i hwilket fyra bågshyttar hade tagit plats. Elefantens motståndare war en släckig kungs-

tiger af owanlig storlek och skönhet samt kallad efter mör-
krets furste Uhriman. På honom sköto bågshyttarne pil
efter pil, för att reta honom. Men han satt hopkrupen
med gniftrande ögon och hwistande swans samt twacktes ha
beslutat att icke slå. Slutligen träffades hans nos af
en pil; ett förfärligt rytande hördes, Uhriman pissade
ett ögonblick sanden med sin swans, derpå kastade han
sig med ett enda hopp på elefantens snabel. Denne wrä-
lade i sin tur af smärta, kröfte snabeln, lyftade tigern i
höjden och slungade honom med den kraft mot marken,
att man trodde honom krossad till döds. Det war likwäl
icke så. Efter en minut uppreste sig Uhriman åter, slög
med ett wäldigt språng på elefantens nacke och högg sina
tänder djupt i hans hals. Utom sig af smärta, sökte
elefanten att blifwa sin fiende qwitt, men förgäfwes;
hans kraft mattades, han stupade långsamt till jorden,
tornet krossades, shyttarne flydde och tigern krossade af sin
fiendes blod.

Sedan Uhriman hwilat några ögonblick, framleddes
ett stort lejon, kalladt Drmuz, efter lhusets furste, och
framsför båda djuren kastades ett lefwande lam. Lejonet
war hungrigt och störtade genast på lammet; tigern war
mått, ty den hade druckit elefantens blod, men afundsam
af naturen, rusade och så den fram, för att fränrycka
lejonet des byte. En förfärlig strid uppfom nu mellan

Drmuz och Ahriman, ljusets och mörkrets furstar. Nejden genljöd af deras ohyggliga rytande, sanden uppsparkades under deras tapar och färgades röd af deras blod. De tumlade öfwer hwarandra, de skildes, de rusade åter emot hwarandra; det war ett rysligt nöje att se, och alla åskådare darrade. Långe war striden oafgjord, men ändtliggen dukade tigern under, lejonet uppslet hans bringa och Ahriman war död. Med triumf fördes Dremuz från banan.

Nu skulle lekarna slutas med stora strider i massa mellan hela skaror af de grymmaste indiska och afrikanska wilddjur. Men emedan solen brände, lät man en stund förgå utan strider, på det åskådarne måtte derunder swalka sig med läskande drycker. Många gingo då ned på banan, för att betrakta de döda wilddjuren, som qwarlägo der. Äfwen prinsessan Lindagull blef nyfiken att på närmare håll betrakta djuren; hon, som hittills sett endast blommor och fångfåglar, hade ingen aning om dessa förfärliga wilddjurs utseende. Hon gick således, åtföljd af tårnor och wakt, ned uppå banan, och slafwar bredde framför hennes fötter guldstickade mattor, på det att ej dessa fina fötter skulle orenas af den blodiga sanden.

Swad skulle hon ochså frukta? Alla de lefwande bestiarne woro instängda i säkra burar, och den grymmaste

af alla, den stora tigern Ahriman, låg död på banan. Prinseskan gick fram till den döde Ahriman, hon beundrade hans skönhet och isynnerhet hans präktiga släkfiga hud, samt beslöt att begära den af sin fader till matta i marmorflottet.

Då reste sig plötsligt den döda tigern på bakfötterna, tog ett språng, störtade på prinseskan Lindagull, fattade henne i sitt försträckliga gap och ilade bort.

Sögt flög ett skri af fasa från led till led genom skarrorna, men ingen hade mod att fränryka tigern hans offer. Blott den tappre prinsen Abderraman kastade sig med blixstens hastighet i tigers wäg, fattade hans blodiga bringa och kämpade med honom om bytet. Olycklige prins, innan hjälp hann komma, låg han sanslös och blödande på sanden, men tigern Ahriman hade hoppat öfwer skrankorna och förswunnit med prinseskan Lindagull uti sitt gap.

Den gamle Schah Nadirs jemmer war stor, när han förnam sin högtälskade dotters olycka, och stor war sorgen uti Ispahan och hela Persien. Sela konungens garde, de femtiotusende ryttarne i sina silfverrustningar, ilade genast åstad för att uppsöka prinseskan. De genomletade hwarje buske, hwarje klyfta i hela Perserlandet, för att åtminstone finna hennes sköna kropp. Många

hundra tigrar och andra wilddjur föllo för deras lansar, men allt war fruktlöst. När man på detta sätt genomspanat halfwa Asien, måste man slutligen återwända till Ispahan med det bedröfliga budskapet, att man ingenting funnit.

Deh Schah Nadir slet sitt gråa hår och förbannade sin sextionde födelsedag, som kostat honom det han hade kårast på jorden, hans Lindagull. Deh han befallte att allt hans folk skulle kläda sig i sorgkläder, såsom efter en konungs död, och att man i alla moskéer skulle läsa böner för prinseßan Lindagulls själ. Men konungens påbud war detta: ehv som skulle till honom återföra hans dotter, den skulle få prinseßans hand och Persiens krona i arf, så framt prinseßan ännu lefde; men den som förde henne död tillbaka, skulle till belöning erhålla sertio åsnor lastade med guld och dyrbarheter.

Soppet om en så rik belöning lockade många ädla prinsar och furstar att begifwa sig ut på äfventyr, för att söka den förlorade. Men förr elley sednare kommo de alla tillbaka, utan att ha funnit något — alla utom en, och det war prins Abderraman. Han hade gjort ett heligt löfte att söka prinseßan i femton år och finna henne eller dö.

För öf, som känna den finste trollkarlen Hirmus planer, blir det ej swårt att uppsöka prinseßans spår.

Hade hon blifwit bortförd af den werklige tigern Abri-
man, så wore vår saga med detsamma slut, ty för sådana
bestar är ingenting beligt; icke ens den allrassönaste och
ljuswaste prinsefa på jorden. Men nu war förhållandet
icke så. Den elake Girmu hade förstått att begagna sig
af djurlekarna, för att utföra sin onda plan. Medan
hans kroyd låg i dwala hemma i Finmarken, stög hans
själ till Persien, for i tigern Abrimans döda kroyd, som
deraf återfick ett skenbart lif, och utförde med dennes till-
hjelp sitt brottliga företag. Genom sitt trolleri förstod
han göra tigers lopp så oerhördt snabbt, att han just
wid solens nedgång anlände med det sköna bytet till sitt
hem i Finlands ödemarker.

Prinsefan Lindagull war icke död, hon hade endast
af förskräckelse afdånat, men för öfrigt war hon alldeles
oskaddad. Gauska snart wafnade hon och ropade på sina
tärnor, ty hon trodde sig ännu wara i sitt sköna mar-
morflott och wafna från en elak dröm. Men långt långt
borta wore tärnorna och icke liknade hennes boning nu
ett marmorflott. Den sköna prinsefan i sin rika drägt
af silfwerfkir och glimmande juweler låg på en hård bädd,
i en liten dunkel kammare, genom hwars enda lilla fön-
ster man hade utsigt öfwer en dystert skog af mörka tal-
lar, öfwer hwilka månens bleka skifwa melankoliskt lysse.

Prinseſſan Lindagull ſprang upp från bädden och begynte förfärligt darra. Hon påminde ſig nu att hon bliſwit fattad af den grymma tigers gap! Hon war nu död, det trodde hon ſå wißt, och beſann ſig i underjorden, der allt war ſå dyſtert och ſolen ſå blek. Ak du ſlackars lilla Lindagull, tänkte hon wid ſig ſjelf, ſå har då ren ditt unga lif ſom en nytänd ſjerna ſjunkit ned i dödens natt, och aldrig aldrig ſkall du återſe ditt ſköna flott, dina blommor, dina fåglar och din gamla far!

Och prinſeſſan började bittert gråta.

Men den elake trollkarlen, ſom återtagit ſin menſtliga geſtalt och hört prinſeſſans ſlagan, trädde nu in och ſade ſå wänligt han förmodde: gråt icke, min lilla söta prinſeſſa, ni är icke död, ni leſwer och är alldeles ofſkudad. En grym tiger har bortröſwat er och fört er långt bort ifrån ert hem, men war lugn, min tappre ſon har räddat er. Min ſon dödade tigern med fara för ſitt eget lif och förde er hit in i vår fattiga ſtuga, der ni ſkall må ſom perla i gull. Wi ſkola wara edra ſlafwar och tjenare ſamt wårda er på det allraömmaste, tills det blir of möjligt att föra er till ert hem igen. Emellertid ber jag att för er ſå preſentera min ſon, er räddare, den tappre och ſköne riddaren Morus Pandorus von Piſſfulufullifuffulu, ſom ingenting högge åſtundar, än att få betyga er ſin hyllning och kärlek.

och utan att wänta på svar, inledde nu trollkarlen sin skofögde son, hwilken han på ett löjligt sätt utstyrt i kläder och turban af sharlakan, samt en ofantlig sabel, alltsammans stulet ifrån någon kasern i Tspahan. Riddaren Morus Pandorus von Piffkulufulikuffulu gjorde nu den allradummaste och tölpaktigaste bugning, som hans fader med mycken möda lärt honom; derefter såg han med mycken sjelfförnöjelse än på sin brofiga kostym än på den söna prinsessan, lifasom wille han säga: se nu riktigt på mig, min lilla söta prinsessa, är jag icke en utmärkt wacker karl och alldeles passlig till man åt dig! — Och derunder skeswade han så styggt med sina fula små gråa ögon, att prinsessan wände sig med affky ifrån honom.

Men både Girmu och hans wärdige herr son ansågo detta för idel blygsamhet och woro mycket belättna. Och då de märkte att prinsessan war mycket trött, gingo de för denna gång sin wäg, stängde dörren och lemnade henne ensam.

Stackars liten wackra Lindagull, hon trodde wäl att det war sanning som trollkarlen sagt, men hwad hjälpte det henne? Hon war ändock en ensam fånge, skild från sina allrakäraste och dömd att bo under samma tak med dessa fula och odrägliga menniskor, hon som förut varit omgifwen blott af de täckaste små wäna tärnor. Hon jemförde i sitt sinne denna otäcka slyngel, som kallade sig

Morus Pandorus von Piffulufuffuluffulu, med den ädle och sköne prins Abderraman, hwilken hon sett kasta sig mot tigers gap, för att rädda henne, och derwid suckade hon hjertinnerligt. Hon tänkte på sin faders sorg, på alla sina små tärners tårar och kände sig sjelf så sorgsen, så sorgsen, — men midt under sin bedröfwelse somnade hon. Ty Lindagull war ju icke stort annat än ett barn.

Rnappt hade hon somnat, så förändrade sig likwäl allt. Den gamle gode Nuffu-Matti, om hwilken wi nyss ha läst, steg med osynliga steg in genom fönstret, fattade Lindagull i sina armar och bar henne till sin grotta på Fjäderholmarna. Allting war här så lust; de sköna salarna med sina glisfrande diamanter, det milda månskenet, de doftande rosorna, den sakta musiken i fjerran, allt stämde hjertat till ro och glad förtröstan. Hon kände sig så säll och lugn, den stackars fångna Lindagull, som slumrade hon ännu på rosorna i Ispahans trädgård, och när hon såg sig omkring, se då stodo wid hennes sida fennu igen, hemmes gamle far, den ädle prins Abderraman och alla hennes små wäna tärnor, och alla smålogo kärligt mot henne och sade: förj inte, du älskade liten Lindagull, fastän du är fången hos elaka troll. Nog kommer du till oss igen, och tills du kommer, skola wi träffas här hwarenda natt.

När prinseskan bittida om morgonen wakenade, såg hon wäl, att hon ännu befann sig i den tränga fula kammaren och hos det stugga folket i ödemarken, men hon wiste att hon skulle se sina kärafte hwarje natt och ändt- ligen en dag få återwända till dem. Och solen steg nu i gyllne glans öfwer ödemarkens jätteskog; Lindagull såg med wördnad och förundran detta präktiga skådespel: det war; Persiens sol, hon kände den med glädje. Ty Perserna hafwa fordom tillbett solen.

Trollkarlen Girmu dröjde nu icke att insinna sig med en slett hjerpe till frukost, och efter honom instöflade hans dumma herr son, för att göra sin morgonuppwakning. Men prinseskan wiste nu med hwem hon hade att göra och fann det icke mödan wärdt att krusa. Utan hon upp- reste sig med all den konungsliga höghet hon ärft af den stolte Schah Nadir, sin fader, och sade: Ni otäcka troll och elaka lögnare, huru understån I er att med er när- waro wanhelga' en konungadotters rum! Gån genast bort från min åsyn och wisen er icke mer, innan ni för- skaffat mig' medel att återwända till min far, konungen af Persien, den store Schah Nadir! Wäfwen för hans hämd!

Den elake Girmu och hans son blefwo af dessa owäntade ord så skrämde och förlägna, att de ofördröje- ligen makade sig bort samma wäg de kommit. De kunde

icke begripa hwem som upplyst prinseßan om deras be-
drageri. Men det dröjde icke länge, så besinnade sig
Sirmu. Allt vårt hopp att med godo vinna prinseßans
hand är nu förgäfwes, sade han till sin son. Wi måste nu
twinga henne dertill; jag skall wisa mig hård och grym,
men du bör wisa dig mild och älskanswärd, på det att
hon åtminstone lär sig att fördraga din person.

Från den dagen wisade sig trollkarlen i sin rätta
gestalt för prinseßan Lindagull. Han förklarade henne
med hårda ord, att det icke wore wärdt för henne att
wisa sig stolt och wred; han hade utsett henne till ge-
mål åt sin son, den tappre och sköne riddaren Morus
Pandorus von Piffkulufukuffulu, och derest hon icke
godwilligt samtyckte dertill, skulle hon förblifwa fången i
denna ödemark intill sin död. Men wille hon förmåla
sig med hans son, skulle han i morgon dag bereda henne
tillfälle att, jemte sin höga gemål, återwända till Persien.

Prinseßan Lindagull ähörde dessa hwar dag upp-
repade förslager med ett förnämt förakt och wärdade
sig icke ens att swara derpå. Tugen fruktan kom henne
att darra för sitt öde, ingen swaghet frestade henne att
lyfna till det försätliga anbudet. Och det war något
som trollkarlen icke kunde förklara. Men wi weta rätt
wäl huru sådant war möjligt. Ty hwarje natt kom den
anilde Nuffu-Matti osynlig genom fönstret och förde prin-

sefan till sin sköna grotta. Der, under Persiens här-
made sol och i en boning så förvillande lik hennes eget
marmorflott, hämtade hon både krafter och mod. Den
elake Hirnu gaf henne hvarken mat eller dryck; men i
Sjäderholmarnas grotta stodo ständigt dukade för henne
de läckraste rätter, hvaraf hon underbarligen wedergwic-
tes. Och wid hennes sida sutto der de hulda drömmar,
förklädda till konungen hennes far och prins Abderra-
man och tärnorna, och alla hwissfode till henne: mod!
mod, du lilla Lindagull! Din befriare kommer nog!

Lidigt om morgnarna gick prinsefan ut i den dystra
stogen närmast stugan, ty så långt fick hon gå, medan
trollkarlen eller hans son på affärand bewakade hennes
steg. Der satt då den sköna Lindagull och såg på solen
och stjärnorna och tallarna och små fåglarna och de bleka
ljungblommorna wid hennes fot, och sjöng som hon for-
dom brukade i Ispahans trädgård:

Lilla fågel, som sjunger öm,
Kan du gifva mitt hjertas dröm?
Sköna blomman, af wälluft full
Kan du älska som Lindagull?

Och de små fåglarna qwittrade qwirr, qwirr! i tall-
topparna, liksom wille de säga: nog gifva wi ditt hjertas
dröm, den är om Abderraman, den sköna prinsen! Och

de bleka ljungblommorna rodnade mer än wanligt öfwer det smidrande tilltalet och nickade i vinden, lifsom wille de försäkra: ochsä wi kunna älska, wi den fulna nordens bleka barn, ochsä wi kunna älska som Lindagull!

Men trollkarlen märkte med harm att prinsessan, i stället för att sörja och astyna, blef för hwar dag gladare och mera blomstrande. Och han hwälfde i sitt sinne en ny elafhet: han wille genom trollkonst beröfwa henne sin sköna menskliga gestalt och fångsla henne wid marken, för att låta henne lida af köld och owäder och så försöka böja hennes stolta sinne.

Så hände sig en morgon, när prinsessan Lindagull som wanligt sjöng för sina fåglar och blommor, att hon plötsligen kände en rysning genom hela sin späda kropp, hon kände sig likasom smälta bort, dofta bort, krympa ihop, och när hon återkom till besinning, fann hon sig vara förwandlad till en liten ljungblomma, stående på den mörka mon jemte tusende sina systerar. Och det är sannt att hon först blef ej så litet skrämnd, men snart fann hon sig wäl i de små ljuswa blommornas sällskap och nickade som de för vinden och jollrade med dem: de hade ju försäkrat henne att de kunde älska, ochsä de.

Ja prinsessan Lindagull war nu ingenting mer än en fattig ljungblomma, det är säkert det, men ändå måste

wi lemna henne för ett ögonblick och uppsöka den tappre och ädle prins Abderraman. Utföljd af sin trogna hund Walledikawauman, had: prinsen ridit från stad till stad, från land till land, för att leta den förswunna prinsessans spår, men utan framgång. Dock som han fullt och fast beslutat genomleta hela werlden, så lät han ingen möda och fara affrätta sig. Slutligen kom han ock till den yttersta nordnen, till ett land, hwars namn han aldrig hört förut, till Finland. Här irrade han länge omkring, ty landet war föga bebödt, och slutligen förwillade han sig i en ofantlig ödemark. Bland tallarna och ljungen syntes hwarken spår eller stig och prinsen war mycket trött. Full af bedröfwelse satte han sig att hwila wid en källa och klagade så för sig sjelf: o du ömmaste och allraffönaste prinsessa Lindagull, skall jag någonsin finna dig, som jag älskar öfwer allt annat på jorden? Ack ack, i denna ödemark skall jag kanske dö, men jag dör nöjd, ty jag dör för din skull, och goda andar skola säga dig det i drömmen.

Nu fogade ödet så att prinsen hade stadnat helt nära det ställe, der Lindagull, förwandlad till en ljungblomma, dolde sig bland de öfriga markens blomster. Hon hörde rätt wäl prinsens ord och hennes lilla ljungblommehjerta spratt högt af glädje, men hon kunde ej tala, hon kunde blott nicka, och det såg, ej prinsen. Han såg i stället åt

ett annat håll, der hans trogna Walledikawaumau häftigt skällde. Prinsen band nu sin häst wid ett träd, fattade sin lans och begaf sig dit. Snart kom han till en stuga och ofwansför stugans dörr, hwad såg han? Tigern Ahri-mans hufwud, uppsatt som segertecken.

Nu rann det så hjert i prinsens håg: här, just här måste jag finna min allrakärafte prinsessa! Och han ilade fram till stugan.

I detsamma kom trollkarlen Hirnu ut, för att tysta den skällande hunden. Men prinsen fattade honom i axeln, ruskade honom häftigt och ropade: fort, gif mig åter prinsessan Lindagull, eller är du dödens man!

Trollkarlen blef något häpen, det kan man tänka; likwäl beslöt han att wara så oförskämd som möjligt och swarade: hwad angå mig edra prinsessor? Sök dem hwar ni behagar, blott inte här!

Da blef prins Abderraman ganska wred och utropade: nu ser jag tydeligen att det är du, eländige bos, som har bortröfwat min sköna prinsessa och håller henne fången. Der har du din lön! — Och med dessa ord stötte han sin hwarfa lans twärsigenom trollkarlen, som genast föll till marken och på stället uppgaf sin swarta anda.

Men prinsen blef strax full af ånger och förfäran. We mig olycklige, ropade han, hwad har jag gjort! Jag

har dödat den enda som kunnat säga mig hvar min sköna prinsessa är, och nu skall hon kanhända ewigt försmäkta i en neslig trolldom!

och nära war det att så illa hade skett. Ty trollkarlens son, den tappre riddaren Morus Pandorus von Piffulufukfukfuku, hade mellan träden sett sin faders olycka, och tog det fortaste han kunde till flykten, utan att prinsen blef honom warse, samt stannade icke förrän i nästa by, der han, som ämnat blifwa konung i Persien, war glad att hädanefter få wakta grisarna. I hela nejden fanns således ingen lefwande warelse, som kunde berätta prinsen att hans hulda Lindagull i sin förwandling suckade här bland ljungblommorna. Och sjelf kunde hon det icke, liten stackare. Men den som det kunde war Muffu-Matti. Han stickade genast en slummer öfwer den trötte prinsens ögonlock, och under slummern klädde sig en dröm i prinsessans gestalt och stod som en skön uppenbarelse rätt öfwer det ställe der den verkliga prinsessan suckade som ljungblomma. Strax förstod prins Abderraman drömmens betydelse, gick till hungen på mon och utwalde bland blommorna den allraljufwaste, den som mest rednade wid hans widrörande och såg på honom med de mest långtande täcka blomsterögon. Denna lilla blomma lade han närmast till sitt tappra hjerta, ty han wiste nog att det war hans egen ömma Lindagull, steg derpå

till häst och red ofördröjeligen genom natt och dag till Persien.

Här väckte prinsens berättelse en utomordentlig glädje, men också stort bekymmer. Den gamle Schah Nadir, som under den tid hans dotter varit borta blifwit mycket äldre och gråare om hjeskan än förr, lät i största hast falla sitt rikes wisaste män, de berömda Magerne, och fråga dem huru man skulle förwandla en jungblomma åter till menniska. Och ingen wiste det.

Slutligen uppstod den äldste och wisaste Magern och sade: herre konung, det som för ingen mencklig konst är möjligt, det är möjligt för kärleken. Finns det i edert rike en man, som på det ömmaste och trognaste älskar prinseskan Lindagull, så att han för henne wore färdig att resa all jorden omkring, ja att för henne i hwarje ögonblick offra sitt lif, och älskar prinseskan denne man lika innerligt tillbaka, då behöfwes ingenting annat än den älskades kyss, och prinseskan skall wakna ur sin förtrollning som ur en elak dröm.

Och den gamle Schah Nadir förstod denna wink; strax kallade han prins Abderraman och underrättade honom derom. Och prinsen kyste den späda jungblomman af innersta hjertans grund, och blomman darrade och bäfswade i hela sitt späda wäsende, swällde högt af fröjd, spratt ur den älskades hand och återtog med elastisk spän-

stighet sin menfkliga gestalt, lifasom hade nu det band lofnat, hwarmed hon varit hårdt sammantryckt. I ett ögonblick stod den sköna prinsessan Lindagull, skönare än någonsin och med de stjernklara ögonen strålande af ömhet och glädje, inför sin fader och prinsen.

Deh då skall man weta att det blef en glädje öfwer hela Persiens land och ett jubel utan ända i Ispahän. Deh den gamle konungen war ej sen att sira ett lysande bröllop för sin dotter prinsessan Lindagull och Abderraman, den ädle och tappre prinsen, hennes räddare. Alla höghorne prinsar i Asien woro marskalkar och alla mörklofiga prinsessor woro brudtärnor. Ett sådant sken af juvelers glans och en sådan doft af de utsöktaste blomors wälluft hade aldrig varit spord i Persien sedan Alexander den stores tid, och skalder upphöjde till skyarna konungens makt och brudparets sällsynta skönhet.

Deh Schah Nadir blef gammal och gick i behaglig ålder till sina fäder, sedan han testamenterat åt Abderraman Persiens krona. Deh Abderraman blef en mäktig konung, lycklig i krig och wis i fred, och en talrik afkomma uppblomsfrade kring honom och den sköna prinsessan Lindagull. Men inga djursläktningar höllos sedan i Persien.

4. Wirfstolpen.

Det är mycket olika med wist folk här i werlden. Somliga äro lätta, vigilanta, behändiga, smidiga och mjuka i ryggen. Andra äro alldeles styfwa, stela, tungfotade, orörliga och nackdryga. Somliga göra lycka med att bocka och andra med att stå raka. Somliga ha swårt att komma sin werld igenom med mycket frus; andra komma till stor heder för det de äro stockar.

Som till exempel wirfstolpen.

Det war engång en gran i sfogen. Han war den styfaste och drygaste gran på sju mils omkrets, bar långt skägg af swartbrun mossa och nyttjade wintertiden hwit pels af snödrifwor. När qwällarna woro riktigt sprängfalla, då skulle man ha sett granen. Som han då stod med glänsande rim i sitt gröna hår, med tusen isdiamanter blänkande på hwarje gren och månen gungande uppå hans topp, war han präktig att skåda. Dch så tyckte han

om sig sjelf. Han ansåg sig vara ämnad åtminstone till ett mastträd. När jag blir mast, mina wänner, brukade han säga, så war så god och glöm inte bort mig! Han drömde sig redan som stormast på ett linieskepp med amiralsslugga på toppen.

En så stor gran borde icke förblandas med andra granar. Han beslöt, derföre att hädanefter skrifwa sitt namn von Grah n och taga sig titel af skogsråd.

Men man må wara aldrig så stor och förnäm, så måste man i skogen umgås med kreti och pleti. Det måste och så granen. Bland hans närmaste bekanta woro ett röt, en enrisbusse och en skata. Rötet stod i en gvtjeputt, bugade oupphörligt i alla wäderstreck och war allas allerödmjukaste tjenare. Det tänkte säkert härmed göra sin lycka, ja, det spekulerade påtagligen att en dag bli öfwerhofsceremonimästare. Enrisbusken war krotot och knaglig, hade hwassa barr, men godt förstånd och sunderade på att bli professor i filosofhin. Skatan åter ansåg sig mycket passande till sällskapsdam åt någon mjältsjuk furstinna, ty hon strattade oupphörligt, pratade oupphörligt och war familier med alla. Hon satte sig i toppen på von Grah n, bygde der sitt bo och wärpte ägg. Hon gernerade sig allsinte. Men von Grah n gief det till sinnes att blifwa kjonerad på det sättet. Han bugade och bugade, för att bli skatan qwitt, men ju mera han bugade,

desto mera skrattade hon. Då swor han en dyr ed att aldrig här i werlden buga mer, och den eden höll han.

Snart gingo granens stolka drömmar i fullbordan. Befallning kom att man för kronans räkning skulle bygga ett stort linieskepp. Alla byggmästare kommo i rörelse och trasperade i storsjöflor genom sfogarna, för att söka mastträd. Slutligen kommo de till von Grabu. Den der är just skapad för oss, ropade de. Sahaha, skrattade skatan, det war ett stort mistag: han är skapad enfom för mig.

Men byggmästarna brydde sig icke derom, utan begynte hugga omfull granen, utan ringaste respekt för hans sfogsrådswürdighet. Krix krax let det, och så föll graner. Med honom föll också skatboet och alla ungarna sfogos ihjäl wid fallet. Men skatan skrattade allt i fortsättning, och det war fänigt gjordt.

Nu qwistades granen och blef hwad han också hade mesta fallenhet för här i werlden, nemligen en stoek. Strax släpades han ur sfogen ned till warfwet och gjordes till stormast på linieskeppet. Det war stäteligt! Masten kläddes med märskar och tåg och granna wimplar, och när amiralen kom ombord, utropade han: det war en präktig mast! Aldrig har en gran kommit till så stor ära här i werlden. Men han tänkte icke ens så mycket, som att skatan och röet och enrisbusken nu borde se honom så här. Han hade blifwit en stoek, och stoekar bruka aldrig tänka.

Ett tu tre blef det frig. Skeppet gick ut och kom i en stor sjöbatalj. Hiseh och huseh, der hweno kanonkulor som brömsar fring den tappra stormasten och frutröken hwirflade som moln omkring honom. Men han stod kapp- rak och styf och lät sig icke bekomma. Han tänkte platt ingenting, det war derföre han war så tapper. Slutligen kom en ofantelig kula rakt emot honom. Bure urr urr, brummade det i lusten, och frig frax, der låg stormasten! Han hade blifwit skjuten twärt af och damp i sjön, utan att någon widare brydde sig om honom.

Der dref han nu omkring och slutligen dref han i land. En brofogde gick på stranden och rökte sin morgonpipa under djupa funderingar, hwarifrån han skulle lå det billigaste wirke till en hop wirkstolpar, dem han åtagit sig att anskaffa på entreprenad. Se der ligger en gammal skeppsmast, sade han, den kan nog duga till wirkstolpe och kostar mig ingenting. Och så lät han draga masten på stranden, hugga honom lagom lång och göra honom till wirkstolpe.

Det fordna sfogsrådet stod nu åter putsad och grann wid landsvägen, röd och hwit som rosor och liljor, och på ena tafsan bar han 2, på den andra 10. Han såg smått treslig ut, men hwad war det emot när han war mast! God tid hade han ochså att tänka på lyckans om- wexlingar, men se det war icke hans sak. Som en veri-

tabel stocf ansåg han det under sin wärdighet att bry sin hjerna med någonting. Han kände sin skyldighet att wisa wägens längd och icke röra sig ur släcken. Fastän han dagligen såg hela werlden ila framåt, gjorde han för sin del inga framsteg, och det räknades honom till stor berömmelse.

Det är minsann icke en dum tjänst att wara wirsstolpe.

En dag blef det stort halloh på landswägen. Man wäntade ingen mindre än kejsaren sjelf. Guldsmidda adjutanter sprängde förbi, kronofogdarna swettades, länsmännen förde ihjäl hästkrakarna sina; watten sprutades på wägen; lyftor hängdes i träden, och rundtomkring i alla grantoppar hade pojkarne klifwit, för att bättre se, men guummorna orkade icke högre än upp på fullerstenarna.

Äntligen kom kejsaren. Folket hurrade och bugade och den milde monarken helsade nådigt åt alla sidor. En enda i hela skaran stod kapprak och styf, och det war wirsstolpen, ty han hade ej bättre wett. Men ingen förundrade sig deröfwer.

Icke lång stund derefter begynte det mörkna och wägen blef tyft och tom. Då kom der i skumrasket en brofogde åkande, efter att ha följt switen åt ett stycke. Han hade tagit sig något till bästa, i glädjen öfwer att icke

ha fått mer än tre skrapor för broarna, och war helt myndig och stolt, när han nu i sin tur kunde lera upp bönderna. Wirsi Stolpen såg honom nog, men den som icke bugat sig för kejsaren, gör sig icke mycket besvär för en simpel brofogde. Han stod således helt lugn och orör- lig, som hans wana war. Men brofogden fann sig bär- öfwer mycket mankerad; han måtte i skymningen ha tagit wirsi Stolpen för en uppstudsigt torpare. Swarsöre tar du inte mößan af dig, när höga kronans embetsmän åka förbi? ropade han och höll stilla med schäsen.

Wirsi Stolpen swarade ej ett ord, ej heller tog han mößan af sig, så mycket mer som han ingen mößa hade.

Wenniska, jag tror du wägar bli sturck! skrek bro- fogden. Mößan af och det på stund!

Wirsi Stolpen lät sig icke bekomma. Han war ju en stock.

Jaså, du will chikanera mig, din bos, men jag skall lära dig! utbrast nu den förtörnade embetsmannen, sprang ned från schäsen och började af alla krafter plagga på wirsi Stolpen med sin knöliga masurkläpp. Wirsi Stolpen åter ansåg stryk för behållna gåfwor och fördrog alla rapp med största tålmod. Detta förargade brofogden ännu mer, så att han lät rappen hagla utan all urskilning.

Men wid det kraftigaste rappet brast knöskäppen twärt af. Jassa din bandit, du bryter af min käpp, men jag skall wäl få bugt på dig, skrek brofogden. Och dermed sprang han wirfistolpen på lifwet, för att fatta honom i fragen.

Nu hade wirfistolpen ingen frage, det begrips. Wårre war att han också stod lös på foten, ty brofogden, som lättit uppresa honom, hade fuskat med arbetet och lättit gräfwä sina stolpar helt löst i jorden. Han hade tänkt: nog stå de ett år eller par och sedan må de ramlä bäst de tycka! Men när han nu med all sin kraft fattade i wirfistolpen, ramlade båda omfull i det djupa diket, som war fullt med watten, och der lägo de.

I detsamma hände sig, att landshöfdingen, som haft den nåden att åtfölja kejsaren till länets gräns, passerade på återresan här förbi. När han hörde besynnerliga suckar och nödrop från diket, lät han hålla stilla med wagnen, för att undersöka hwad det war. Halsbödd och grä af gytja, framdrogs nu brofogden. Twåtta karlen i ansigtet, så få wi se hwem han är, sade landshöfdingen. Ah, tillade han strax derpå, är det du, brofogde?

Det är wäl möjligt det, ers nåd! swarade brofogden.

Hwad har du för dig i diket, brofogde?

I diket, ers nåd? Ingenting, ers nåd! Jag höll bara på att bli mördad och röfswad, ers nåd!

Bara mördad och röfswad? Så så, brofogde!

Ja ers nåd! Jag antastade på höga kronans wägnar en karl i röd pels och hwit halsduk, som — som wisade sidowörduad mot höga kronan sjelf, ers nåd! Han skuffade mig i diket, ers nåd, och nu ligger han der stendödd och sparkar, ers nåd!

Gå och se åt hwem som ligger i diket, besallte nu landshöfdingen. En af betjenterna sprang dit och återwände med det budskapet, att i diket låg ingen annan än en fullfallen wirststolpe.

Hörpå, brofogde, sade landshöfdingen allvarsamt, du har tagit dig ett glas för mycket.

Det är wäl möjligt det, ers nåd!

Men det är att ge allmogen dälige exempel; begriper du det, brofogde?

Jag begriper allting, ers nåd!

Nå då begriper du också att du för den här gången slipper med ett halft års suspension från tjensten. Nästa gång mister du tjensten. Dessutom kommer det att gå ut syn öfwer alla dina wirststolpar.

Med dessa ord reste landshöfdingen. Brofogden återfor skamslat sin wäg och lät påföljande morgon i all tysthet resa upp wirststolpen på hans förra ställe. Wirst-

stolpen war öfwer allt detta hwarfen glad eller ledsen. Det qwittade honom alldeles lifa; han war ju en stöck.

Nu hade wirsstolpen åter god tid att göra ingenting och öppen fullmakt att tänka ingenting. Han bara stod på post, likgodt om det regnade eller snögade, war solsken och wacker wäder eller höstmörker och wargawäder. Wirsstolpen såg nog hwarjehanda, ty det passerar en hel höp saker på landsvägen. Han hade kunnat berättat många historier om trötta hästar och gråliga skjutskarlar, om smala kadetter, som körde i pin-karrier, och feta prostar, som åtte i lunk-lunk-lunk. Han hade kunnat berättat om gesäller, som wandrade med renjel på ryggen, och rymmare, som fröpo på händer och fötter längs diskfanten. Ja han hade kunnat berättat om sköna frökningar, som i granna wagnar nickade under sommarhettan, och om wilda wargar, som under sprängfälla winternätter lurade på ensame wandrare. Men wirsstolpen brydde sig om ingenting; han war en stöck.

Slutligen blef han ruttan, och det rådde han intet för. Han hade blifwit blestherad i frig, och desutom hade han druckit mycket, nemligen salt watten, när han låg i sjon. Om det war deraf, är swårt att påstå, men ruttan blef han. Och så föll han omfull så lång han war.

Det är mycket möjligt att han ännu kunnat skarfwas. Men brofogden bar ondt öga till honom alltsedan

den der qwällen, ni wet, och så blef wirsstolpen utan nåd och barmhertighet släpad till ett ställe, der man samlat en hög af ruffor och annat skräp för att brännas. Han war ingen lättare, den stackars wirsstolpen, han war så rättrogen som en stock kan wara, och sin tjenst hade han alltid skött, utan att se sig om hwarfen till höger eller wenster, men ändå skulle han dö på bålet. Mången skulle falla sådant en himmelsfriande orättwisa, men wirsstolpen lät sig allt behaga; han war ju en stock.

Medan han nu låg uppå skräphögen och tåligt fogade sig i sitt öde, hörde han oförmodadt bekanta röster bredwid sig utropa: hwad, se wi rätt? är det inte wår gamla wän, skogsrådet von Grahn?

Jo men, swarade wirsstolpen buttert.

Nå det fågnar oss att sluta wår lefnad i sällskap med en gammal wän, fortforo de talande. Känner du inte igen oss? Jag, som nu framställer mig i skepnad af ett gammalt förslitet tunnband, är ingen annan än din beskedliga granne enrisbusken. Jag tänkte en tid slå mig på filosofin, men sedan beslöt jag att wälja adwokaturen. Medan jag hwärfde dessa planer i mitt sinne, kom ödet i gestalt af en tjuvpojke och skar mig twärt af samt gjorde mig till band omkring en strömmingsfjerding. Och sedan jag troget tjenat i denna min underordnade

ställning, fastar man mig på gamla dagar hit i sträp-
högen.

Jag åter, skrek en sin röst ur högen, jag är det ar-
tiga rådet, hwars komplimenter och bugningar städse wit-
nade om så mycken beleswenhet. Jag ämnade mig till
hofwet, men råkade förwilla mig i en simpel och ostädad
madraß, hwarest jag gauska oanständigt bemöttes af en
hop sämre folk, som understodo sig att begagna mig i
sin sång. Jag längtar till en annan werld, som utan
twiswel är mera civiliserad, och är förtjust öfwer den
lyckan att dö i de etheriska lägorna.

Men kan du gifva hwart skatan tog wägen? fortfor
den pratsama enrisbussen. Hon ämnade bli guvernant
och stög fring werlden, stäckars toka, för att prata och
skratta sig till en förmånlig kondition. Ändtligen erbjöd
man henne att, mot god lön och hyggligt bemötande,
uppfostra ett hälft dusin moderlösa kattungar. Men
knappt hade hon hunnit inpregla i dem Meidingers fran-
syska grammatik till och med konjugationerna, innan hennes
elever under förfärliga interjektioner kastade sig öfwer
henne och uppåto henne. Der ser du allt hwad af henne
återsår: en utsliten winge, med hwilken man i flera år
opat golfwen.

Ack! o och we! utropade rådet. Stack är werldens
lön! Det tjenar då rent af till ingenting att wara siffig

och educerad och ha stora planer; man kommer ändå till slut i stråphögen. Men vågar jag ödmjukast supplicera att få höra herr skogsrådets egen märkvärdiga lefnads-historia?

Wirsholpen berättade nu i första forthet hwad wi redan weta, men utan att det ringaste förundra sig öfwer ödets gång.

Swilken sublim resignation! utropade röet.

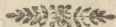
Swilket nöt till stoc! tänkte tunnbandet inom sig.

Men snart war det slut med både utrop och tankar. En stor skara gosar och slickor nalkades stråphögen med sina pertwedsbloß och påtände den hurtigt i alla fyra hörnen. Det lilla fina och wäl educerade röet tog först eld och inom mindre än en minut hade det utandats i rynderna sitt lilla flyktiga wäsende. Dernäst fattade lågorna i tunnbandet, den fordna enrisbusken. Han spottade och sprakade och wille ej dö, men snart war det förbi med honom och af all hans wishet war nu bara askan qwar. Sen kom turen till den utslitna skatvingen. Den osade förfärligt illa, det war allt hwad den kunde göra, och så war det slut med den. Sist antändes den tjocka wirsholpen. Den war, som sagdt, något ruttet och wille icke brinna; den rykte och glödde, men den tog icke låga. Den hade lefwat som en stoc; den wille också

dö som en stock. Den war följaktligen enwis och tog
icke reson.

Sej gofår, låt oss kasta mera spånor och ris på den
gamla stocken! ropade nu en, och strax höljde man wirst-
stolpen från topp till tå med torra qwistlar. Och nu
brann han lustigt och klart, och den granna lågan slog
himmelshög mot skyarna, och gofår och slickor dansade
hurtigt i ring fring elden, ty det war om midsommars-
natten.

Ett så hederligt slut fick wirststolpen.

5. Allhelgona-natten.

Långt upp i det stora Finlands inre ligger en socken, som heter Saarijärwi. Ganska stora och mörka skogar stå der på höga åsar kring djupa sjöar, och wid stränderna bor der ett fattigt, men tåligt, hårdadt och arbetsamt folk.

Lite långt från den gamla kyrkan, ett stycke på sidan om vägen, stod en enslig stuga, timrad af grof furu och försedd med en stor spis med gråstenshåll och en glugg i taket, för att utsläppa röken, som brukligt är i gamla hörten. Stugan war ganska swart och gammal och står der säkert ännu i dag på samma ställe. Men kyrkan har tjänat ut, den är nu dömd att riswas ned, och i stället bygger man en ny och mycket prächtigare.

I stugan bodde en smed wid namn Ilmari. Han war ett hufwud högre än andra menniskor och dertill ännu så stark, att han på lek brukade kasta sitt städ i luf-

ten och taga lyra dermed, när han war wid godt lynne och wille skämta. Men oaktadt sin styrka war han en saktmodig man, som aldrig gjorde någon menniska för när, om han icke mycket och länge retades. Då kunde wäl hända att han blef wild och slog med sin slägga i berget, så att det gnistrade och sprakade; det war för dem som retat honom ett tecken att maka sig wackert bort, hwilket de ej heller försummade att göra med det allrafortaste.

Deh jemte smeden bodde i pöretet hans hustru Annika. Hon war mild och wesk, som en qwinna anstår; men derjemte klok och läskunnig samt isynerhet mycket gudfruktig.

Ilmari och hans hustru hade twenne söner, Tuli och Ilma. Förgäfwes hade den fromma Annika welat förnä sin man att affstå från dessa hedniska namn, när gossarne döptes. Nej, sade smeden, jag will ära de elementer, som gifwa mig bröd. Tuli betecknar elden och Ilma lusten; är icke elden Guds ljus och lusten Guds andedrägt? Nog kunna gossarne bli goda kristna för det. — Deh derwid blef det, ty Ilmari war, som alla äkta Finnar, alldeles ofantligt enwis.

Det såg emellertid ut, som hade namnen haft sin stora inwerkkan på gossarnes lynne. Tuli, den äldre, som nu war tolf år, bräddes på fadren, han war stor och

stark samt hade eldens natur att vara än het, brännande och wäldsam, än warm, mild och älskelig. Men isynnerhet hade han en afgjord böjelse för allt det lysande, sköna och herrliga, som råfde komma inom hans tränga synkrets. Sagor om hjeltar och berömda män hörde han helst uppå; blanka pyror och sablar älsfode han högt, och när engång en trupp soldater med deras officer i sin silfversmidda uniform marscherade genom socknen, sprang Tuli i sin barnsliga fröjd så länge dem i hämlarna, att fadren måste låna sin grannes häst och rida efter, för att föra pojken tillbaka.

Ilma deremot släktades mera uppå sin mor och war af ett helt annat sinnelag, än brodern. Ilma war wid tio år smärt och wesk och lätt. Han war icke den lust, som rasar i storm öfwer sjöarna och i sin wrede störtar sfogens tallar; han lifnade mera den swala släkt, som om wårarna far öfwer spåda blommor. Men stundom kunde äfwen Ilma förifras; det war när han hörde sina jemmåriga yttra lättöinniga ord, häda Gud, tala lögn eller annars bära sig illa och syndigt åt. Då rodnade han af harm, då straffade han dem med så mäktiga och underbara ord, att man aldrig hade wåntat sådana af ett så litet barn. Dch så i öfrigt gick hans håg åt andra håll än Tulis; Ilma älsfode blommor och jordens frukter, men mer än allt annat legender om Christus och alla helgon i fordomtid.

Föräldrarna märkte denna barnens olika håg. Tuli blir en duktig smed som far sin, brukade Ilmari säga; men Ilma han blir jordbrukare, ty han sitter så gerna om sommarn i rågen. — Så, sade då Annikka, som trodde sig bättre ha reda på framtiden, Tuli blir, Gudnåde, soldat med tiden, ty han far efter alla blanka wäpen, men Ilma blir prest, det är så säkert som amen i kyrkan, det ser jag uppå honom.

Men smeden skakade på hufswudet och sade: qwinns-folket är bara fäsfängt. Lifsom det ej skulle duga för pojkarne att bli smed och bonde! Krig hörs Gudskelof ej af och prester stickar nog biskopen åt öf. Swar och en skall stadna wid sitt stånd.

Nå nå, wi få wäl se, sade Annikka.

På prestgården fanns den tiden en ung adjunkt. Han lärde känna de båda goßarna wid ett läsförhör, och då han fann dem båda äga utmärkta naturgåfwor, kallade han dem till sig upp i sin windskammare på söndagseftermiddagarna och underwisade dem i läsa och skrifwa samt berättade för dem många sköna historier om werldens tillstånd före denna tid, om Christi wandring uppå jorden, om store konungars bedrifter, om det finsta folkets fordna hedniska tro och slutliga omwändelse, samt annat mer, som war både nyttigt och nöjsamt. Ilma ansåg derwid som sin största winst att han lärde förstå

hwad de gamla målningarna i kyrkan föreställde, men Tuli gladdde sig åt att han nu begrep de gamla runorna om Wäinämöinen, Ilmarinen, Lemminkäinen och andre hans folks hjeltar, hwarom han mången afton hört sin fader sjunga, utan att denne sjelf just wiste hwad han sjöng. Ty smeden Ilmari kunde en stor mängd gamla runor utantill, men sjelf kunde han inga smida, utan när man frågade honom, swarade han blott: jag sjunger för att det roar mig och för att far min sjöng på samma sätt i fordna dagar.

En dag — och det war just dagen före Allhelgona — hade smeden Ilmari arbetat i sin smedja från morgon till qväll, och som det varit ett tungt arbete och drängen wid pusten slämtade af trötthet wärre än pusten sjelf, så sade smeden åt honom: du kan gå hem att sofwa, Tuli sköter nog pusten en stund ännu. Drängen lät ej säga sig detta två gånger och gick sin wäg. Tuli deremot grep sig af alla krafter an och pustade, så att swetten lackade; men Ilma satt för sällskaps skull med i smedjan och las wid sfenet från hården "Wärs Herras Jesu Christi barndomshistoria," som då redan fanns på finska öfwersatt.

Den qvällen war gamle Ilmari wid godt lynne, som han wanligen war när det fanns fullt opp med ar-

bete, och då brukade han alltid sjunga. Man skulle kanske tväka att det för ingen del går för sig att smida och sjunga på engång; men den som det tror, har aldrig sett en lustig smed wid städet. Medan jernet glöder i äfsjan och pusten susar och elden sprakar, får man tusen besynnerliga ingifwelser, som annars ej bestås, och sedan, när hammarn faller på städet med sitt jemna

Rnack! tack!

Smid en klack!

Tararara.

Klak! snack!

Klacken sprack!

Tararara.

så måste hwar och en medgifwa att det är den allrapp-
persta takt man kan önska sig. Smeden Ilmaris sjöng så-
ledes af hjertans grund, och det desto ifrigare, ju mera
blåsten derute hwen och pep, ty det war en den swartmu-
stigaaste novemberqväll med kolmörker, snöglopp och storm.
Det hade runnit honom i hågen en af de allraäldsta
runor om hans namnfrände och embetsbroder, den be-
römda smeden Ilmarinen, huruledes han i fordna dagar
smiddde hästar af silfwer och gull, och icke allenast hästar,
utan ock en gyllne hustru, och icke allenast en hustru,
utan sol, måne och alla stjernor, samt huru han efter
många hårda strider hemfört som maka nordlandens sköna

jungfru, den unga Pohjamön, som brukade sitta på molnet och wäfwä i alla regnbågens färger en gyllne wäfwad silfwersspole. Detta allt och mycket annat sjöng smeden om gamle Ilmarinen; ja han sjöng med sådan lust och styrka, att han tycktes öfweröstia sjelfwa stormen, som rytande for fring smedjan och skafade den i deß grundwalar.

Tuli och Ilma hörde med widöppen mun och allra största förundran derpå, ty aldrig hade de hört sin fader sjunga så kraftigt och skönt. Likwäl kunde gossarne icke utan en wiß rädsla se ut åt den mörka natten genom den halföppna smedjedörren. Det förefom dem flera gånger, när skenet från härden flammade upp, som tittade ett bistert och skäggigt ansigte tidtals in genom dörren. Båda trodde likwäl länge att de mistogo sig och att eldskenet bröt sig i ett så underligt färgspel mot mörkret derute. Men slutligen sade Ilma, som war yngre och räddare, till brodern: såg du något?

Såg du också något? frågade brodern tillbaka.

Jag såg ett skäggigt hufwud titta in genom dörren, swarade Ilma och begynte darra i alla leder.

Det samma såg också jag, sade Tuli.

Far! far! ropade Ilma, nu såg jag det igen. Det är wißt synd att arbeta om Allhelgonaqwäll, ty då få de onda makt öfwer en.

Swad går åt er, pojkar? sade nu fadren i sin tur. Han hade hela tiden stått med ryggen wänd åt dörren.

Ilma och Tuli berättade hwad de sett.

Är det inte annat? sad: fadren sfrattande. Det är wäl ingen annan än Harakka-Tuomas, som will tända sin pipsnugga under hemvägen Från skogen.

Jute war det Harakka-Tuomas, swarade gofarne med en mun.

Nå ware det hwem som helst, fortsfor smeden och skakade muntert sin tunga slägga, så menar jag att den här skall hålla hwarje objuden gäst på afstand . . . om det och så wore gamle smeden Ilmarinen sjelf! tillade han sfrattande.

Jefe wäl war det ordet sagdt, innan en ganska underlig man trädde in genom dörren. Han war så lång, att han med möda och ej utan mycket bugande ryndes derigenom, och med ett steg stod han bredwid hården. Han bar ett yswigt swart skägg, som räckte honom ned till midjan, war klädd i en sällsam jacka af blått wadmål, bar för öfrigt på hufwudet en pata-lakki eller grytmösa af många brofiga kilar, gördel fring lifwet, i gördeln ett kort spjut, och på fötterna skor af elghu. . . . håren utåt. Gofarne sprungo försärade i wrån sjelfwa den raske smeden syntes ett ögonblick förbluffad.

Men främlingen nickade vänligt och sade: hvad är det för runor du sjunger, smed?

Det är gamle Ilmarinens runor, svarade smeden och rörde förlägen med tången i slaggen. Han wiste ej sjelf hwaraf det kom sig, att han war likasom litet utconcepterna.

Så så, svarade främlingen. Hvem har lärt dig dem?

Det har min far gjort.

Och hwem har lärt din far dem?

Ikke annat jag wet, än hans far.

Så så. Nå finns det flera runor om gamle Ilmarinen?

Nog finns det af dem hela stugor fulla, men min far kunde ändå långt flera än jag, och han brukade säga att hans far kunde långt flera än han

Det war skada. Kanste skulle du ha lust att sjunga litet mer för mig om gamle Ilmarinen? Jag hör så gerna wackra runor.

Nå hwarför ikke det? sade smeden smickrad. Men det går så illa att sjunga, när man sjunger ensam.

Den saken är lätt hjälpt, svarade främlingen. Du sätter dig der på stället och jag sätter mig här midtemot. Så sa wi hwarandra i hand och sjunga så mycket oss lystet.

Smeden Ilmari fann detta förslag mycket nöjsamt, ty så sjöngo fordom alltid de gamle runosmederna, två om två och hand i hand. De båda männen satte sig således och begynte skänna upp af hjertans lust, hvarwid det befauns att den fränmande war en ännu wida bättre runosångare än smeden. Allt hwad smeden hade glömt, det wiste fränlingen att lägga till, och mycket annat desutom, som war alldeles förunderligt och ljustigt att höra. Ty sången beskref huru gamle Ilmarinen fordom färdats windens stråt ofwan månen och nedom solen, utmed karlawagnens skuldror till Pohjola, huru han der smidt Sampo af en swanas fjäder, ett litet ullstrå, ett ännu mindre kornfrö samt en söndrig sländas stycken, och huru detta war en smäsa för honom, som hamrat på lustens lock, himmelen, då ej den minsta början der-till ännu fanns, ej ens så mycket som ett band fring himlens kupa.

Allt detta hörde Tuli och Ilma med både fröjd och bäsivan. Det förefom dem så skönt och underbart, men ändå så hemst; de kunde ej wända sina ögon från den fränmande mannens ansigte, när han sjöng, så intagande och ändå så affräckande syntes han dem. Men emellanåt, när de lifwades af sångens hjeltebragder, hwissade Tuli till Ilma: hör du bara! Ilmarinen war en karl att smida han, det går inte far och gör efter! — Och Ilma hwissade till Tuli: den som ändå sänge resa ofwayom

månen och nedom solen, som Jlmariinen! Swad jorden derifrån måste se präktig ut!

När de båda männen sjungit en lång stund, höll den främmande plötsligt upp och sade: käre wärd, det här blir oß för torrt. Har du ingenting att dricka?

Smeden swarade alldeles som sanningen war, att i smedjan fanns bara ett ämbar regnwatten, men att han skulle sicka en af pojfarna för att skaffa bränwin från granngården, Ty hemma war han icke försedd dermed, men han twofte inom sig, att en sådan utmärkt runosångare, som främlingen, måste på det bästa trakteras, om det ock skulle kosta husets sista styfwer och om man ock måste wäcka hela byn, för att få bränwin.

Nå efter så är, sade främlingen, så kunna wi med mindre beswår skaffa oß hwad wi behöfwa. Finns här någon kanna?

Smeden framsöfkte bakom härden en gammal drickskanna af träd och sköljde den, ty derinne hade samlat sig kol, slagg och dam.

Den främmande tog nu kanna, undersöfkte den noga på alla sidor och läste sedan några ord öfwer den. Derpå tog han smedens största slägga i högra handen, höll kanna med wenstra handen under den smala ändan af stådet och begynte knacka med slaggan mot detta, först

helt sakta, men sedan allt hårdare och hårdare. Derunder sjöng han en runa om ölets ursprung från biets wingar, från humlans stängel, från kornets ar och från gyllne blommans krona. Och sången var i början lika å sakta, som hammarlagen, men båda ökades snart i kraft och slutligen slog främlingen på städet med sin fulla styrka och sjöng med hela sin höga röst, under kraftiga besvärjelser. I början syntes på städet ingenting, men om en stund såg man sina droppar framföpa ur den ändan, på hwilken släggan slog. Dessa droppar blefwo småningom större och tätare och slutligen syntes en sin stråle rinna ned från städet i drickskannan. Strålen åter tog alltmera till, ju starkare hammarlagen blefwo och ju högre sången ljöd. På sistone forsade den fram, som hade man tagit tappen ur en fylld tunna. Snart blef kannan full och den främmande winkade, medan han fortfor med sången och hamrandet, att man skulle hämta honom flera kärl. I första hast hämtades nu det urtömda afkylningsämbaret, men äfwen detta blef füllt inom få minuter. Derefte måste man hämta en så från gården, och slutligen ett helt bryggkar, och allt fortfor främlingen att hamra och sjunga, och allt fortfor ölet att forsa fram ur städet. Slutligen, när karet war i det närmaste fullt, saftade den främmande sin iswer, forsandet astog, strålen blef liten och förwandlade

sig i droppar, tills slutligen äfwen dessa upphörde och städet blef torrt, som förut. Men när Tuli nyfiket kände derpå, drog han fingrarna med ett rop tillbaka: städet hade af hamrandet blifwit alldeles brännhett.

Såhå, sade den underlige mannen sedan han slutat, det war ett godt stycke arbete, jag är helt trött. Men det är också långsedan jag bryggde öl på det här wiset och bra liten hammare har du, kära smed. Min wanliga spishammare väger minst fyra gånger så mycket. Men låtom oss nu dricka, så få wi sedan bättre kraft att sjunga.

Deh derpå tömde han kannan till botten, ungefär som andra menniskor tömma ett spetsglas.

Den hederlige smeden Ilmari wiste i sanning icke hwad han skulle tänka om allt detta. Wäl woro hans egna runor fulla af de widunderligaste trolldomshistorier, och aldrig hade han heller twiflat uppå att ju tietäjät och trollkarlar finnes, de der kunde uträtta besynnerliga ting. Men det war första gången han med egna ögon sett ett mästerstycke sådant som detta. Han wiste ej om han borde smaka det förtrollade ölet, eller som god kristen wisa det ifrån sig. Dock hände sig ej bättre, än att han war mycket törstig, och när han desutom fattat en sållsam wänskap och wördnad för den främmande mannen, kunde han ej öfwerwinna sin begärelse, utan tog af ölet en duktig klunk. Deh det war i sanning ett

präktigt öl, deß make brygges icke ens i Helsingfors! Emeden Ismari trodde sig kanhända blifwa förwandlad till en warg eller en groda, när han druckit deraf, men långt derifrån: han kände sig i stället underbart pigg och nöjd, och alla gamla runor, som i trettio år legat gömda i hans minnes sträpfamrar, stego nu klara och ljusliga fram i hans håg; ja orden fleswo af sig sjelfwa på hans läppar och han begynte med förnyad iswer att ånyo sjunga.

Den främmande war ej heller sen att sjunga med! Man sjöng icke allenast om Ismarinen och hans hjeltdater, utan ännu dertill om Wäinämöinen, Joukahainen, Lemminkäinen, Kullerwo, Wipunen och andra stora och märkwärdiga hjeltar från den gråa hedendomen. Man sjöng om werldens skapelse, om ordets makt, om wisdomens herrlighet, huru sången är ljuf och huru ingenting kan förliknas wid deß wälljud. Det wore wißt ganska långt att förtälja, om man wille berätta allt hwad de båda gubbarne den natten mellan ölets klunkar sjöngo. Ty runorna spunno ut sig som en linrulle på spinnrocken, och när man trodde sig hafwa rullen full, trillades nyfianet åter ut och tråden twinnades på nytt, så att på den syntes ingen ända blifwa.

Det war redan långt lidet på allhelgonanatten, och ännu syntes ingen af sångarne det ringaste trött. Men

göfvarne Tuli och Ilma, sedan de länge och wäl med iverken undran hört på runorna, begynte de småningom nicka, ty Ruffu-Matti strödde sand i deras ögon. Och elden i härden war nästan slofnad, så att det i smedjan war ganska mörkt.

Då afbröt den främmande mannen sin sång, steg upp och sade: nog ha wi nu sjungit om stora smeder och stora smiden, och i en smedja äro wi, men kan du också smida?

Så, sade smeden förundrad, något litet kan wäl jag också.

Nå hwad kan du då?

Jag kan smida hjulaxlar och yror, och spadar och grästor, och plogar och hästskor, och lås och nycklar . . .

Så smid mig då ett lås eller hwad du will!

Smeden swarade: det bleswe kanske långt att wänta på det, ty jag har inte så nätta fingrar i finsmide, som när jag får hamma på en hjulaxel. Men här är ett lås, som jag smidit förut i dag; nu will jag göra nyckeln.

Ilmari wäckte nu sina pojkar, wusten begynte blåsa och kolen uppglödgedes. Snart brann härden lustigt igen och snart war nyckeln färdig. Den främmande betraktade lås och nyckel på alla sidor, lät wisa sig des

bruf och sade derunder, lifsom för sig sjelf: så här brukade wi icke förr.

Emellertid fick han också öga på Tuli, som tappert pustade. Du kan wäl smida, du ock? frågade han.

Ah ja, swarade Tuli, en häfsko går jag wäl ut med.

Nå så smid mig då en häfsko!

Dertill war Tuli genast färdig, tog tången och jernet samt begynte smida. Den främmande pustade, och det gick med en fröjd. Innan kort war häfskon färdig. Den främmande synade den på alla sidor. Icke illa gjordt, sade han, men så här brukade wi icke förr.

Derpå wände han sig till den blyge Ilma. Swad kan du då smida? sade han. Ilma blef röd som ett hal-lon och teg. Han kan inte smida, sade fadren, han kan bara läsa.

Läsa, hwad är det?

Smeden och gofärne sågo wid denna owäntade fråga förundrade på hwarandra. Ändtligen sade smeden: läsa, det är att kunna många ord.

Läsa, sade främlingen, då är du kanhända den ypperste af oss alla, fastän du är minst. Men ni skulle kanske ha lust att se om jag förstår mig på handtverket?

Wi ha redan sett er smida öl och runor så som ingen annan går och gör det efter, sade smeden.

Att smida öl, det är småsaker, gemmälte den främmande. Men runosmidet är det yppersta smide i werlden. Emellertid skulle jag wäl ha lust att försöka hwad er smedja duger till. Swad finns här att smida af?

Bara en half stång jern och en liten bit stål, swarade smeden, i det han förlågen tog sig bakom örat.

Hå, inte behöfwer jag jern eller stål, sade främlingen skrattande. Har du till exempel fjäder?

Här ligger wingen af en dödd kråka, swarade smeden.

Är hon sotdödd eller pilssjuten?

Tuli stöt henne i går med lodbössa.

Lodbössa, hwad är det?

Ett gewär som skjuter fula, swarade smeden, alltmera förwånad öfwer att en så kunnig man icke kände det som minsta pojke i byn hade reda uppå.

Gewär? upprepade främlingen. Swad är det förslag, gewär?

Hå, swarade smeden, gewär — det är en bössa, wet jag.

Nå det kan wara detsamma. Sådant brukade icke wi förr. Men tag hit wingen!

Den främmande lösryckte nu en fjäder ur kråkwingen, mumlade öfwer den några ord och kastade den i här-

den. Smeden och båda gofarna ställde sig att pusta af alla krafter. De kunde icke annat se, än att fjädern i bögonblicket förtärdes af elden. Men den främmande log förnöjd, rörde med tången i kolen och fortfor att mumla sina besvärjelser. Och wädret från pusten brusade, och susade, kolen sprakade och gnisrade, härden syntes glöddande röd och derinne sågs en hwit skinnande massa sjuda och koka, som smält silfwer. Allt ifrigare rörde den främmande med tången deri, allt ifrigare läste han sina obegripliga ord, och allt större swällde den smältande massan i härden. Slutligen tog mannen en hand full af det förtrollade ölet och kastade det på glöden, så att massan derinne fräste och en lätt ånga steg upp. Nu grep han med tången ett duftigt tag och framdrog från härden en stor skinnande klump, lade den på stället och började smida. Det dröjde ej heller länge, innan klumpen fick form och begynte skapa sig till en plogbill. Några kraftiga hammarslag ännu, och billen war färdig.

Se så, min käre embetsbroder, sade den främmande, sedan plogbillen war behörigen uthamrad och afkyld, här har jag nu, till tack för dina goda runor, smidt åt dig ett redskap, som skall bringa dig lycka. Så ofta du plöjer din åker med denna plog, bör du aldrig misströsta om en god skörd. Det må komma frost eller hagel eller torsta eller wårflod, så kan du wara säker om tjugonde fornet. Swad säger du derom?

Jag säger derom, swarade smeden, att det utan twifwel är en förträfflig plog, men att den ej tjänar till något, när man ingen åker har.

Zafå, min kära smed, det kom jag inte ihåg, swarade främlingen. För den saken få wi likwäl råd. Jag skänker plogen åt din son Ilma, han skall engång i werlden förstå att använda den, och åt dig, kamrat, smider jag — låt se, hwad will du ha?

Om, swarade smeden, jag skulle gerna wilja ha ett städ af den goda egenskap, att allt hwad man smider derpå blir på engång prydligt och waraktigt.

Det behöfwer du icke, sade främlingen, ty allt hwad du smider har den egenskapen redan länge. Men jag skall smida dig en hammare, som genom ett enda slag förwandlar det sämsta jern till det yppersta stål.

Topp, sade smeden, det war en skön sak!

Främlingen ryckte nu en annan fjäder ur kråkwingen, kastade den i härden och förfor med den på samma sätt som med den förra. En liten stund derefter räckte han åt smeden en liten, men ganska tung hammare. Strax tog smeden ett gammalt rostigt gängjern, som sträpade uppå smedjegolfwet, och slog derpå med hammaren. I ögonblicket war gängjernet förwandladt till det finaste stål. Den hederlige smeden kunde ej dölja sin glädje. Uck,

utropade han, nu fattas ingenting annat än att Tuli
och så får en gåfwa af er ypperliga konst.

Det skall han få, swarade främlingen. Se så, min
gofse, sjung hurtigt ut, hwad skulle du nu helst önska dig,
om du fick wälja?

Tuli syntes ett ögonblick brydd, men derpå utropade
han: på wäggen i prestgården hänger en gammal wärja,
och en sådan skulle jag wäl gerna wilja ha.

Det skall snart wara gjordt, medan jag är i taget,
swarade främlingen, ryckte den största och bästa fjädern
ur fråkvingen, öswertygade sig mycket noga att intet sjun
på fjädern felades, samt kastade den derpå i härden och
förför som förut, men under ännu mycket kraftigare be-
swärjelser. Det dröjde icke heller länge, innan Tuli höll
i sin hand ett det allraffönaste damascerade swärd, hwars
klinga glänste sällsamt i stenet från härden. Bättre wärja
har aldrig blifwit smidd, sade främlingen. Det må gälla
björn i skogen eller en fiende i krig, för denna wärja
stupar allt. Begagna den rätt, min gofse, så skall den
bringa dig stort rykte!

Men — tillade han strax derpå, liksom hade han
plötsligen erinrat sig någonting — det är tid att gå.

Och i detsamma gol hauen.

Nu trädde gamle smeden fram och stängde dörren
med sin resliga gestalt. Ärewördige herre, sade han till

den främmande, jag wet ej hwad titel och hedersnamn jag skall gifwa er, men wisserligen är ni en stor och berömd tietäjä, det kan jag sluta icke blott af eder sängarekonst, utan ock af edra förunderliga smiden, hwari ni säkert icke haft eder liffe, sedan werlden skapades, förutom den ende och store mästaren smeden Ilmarinen fordomdags. Så beder jag eder nu, att ni wille säga oss, innan ni går, hwem det är wi hafwa att tacka för så ofskattbara gåfwor som dem ni här qwarlemmar.

Den främmande log. Du will weta mitt namn? sade han. Nå wisserligen är det något omtaladt här i Suomilandet. Jag trodde du redan gifat det.

Nej, swarade smeden, jag kan ej ana dertill.

Passpå då! gemmälte främlingen, småleende. Nu will jag smida mig en häst, ty jag börjar bli gammal och är trött att gå. Om du sedan icke gifvar hwem jag är, så kan jag ej hjelpa det.

Nu tog den främmande mannen hela den återstående wingen och kastade den i härden, manande smeden att pusta för brinnkära lifwet. Och det blef i härden ett susande och ett brusande och ett sprakande och ett dån, som hade man stått wid hafwets strand i en stark storm eller wid en ofantelig masugn, der tusen skeppund jern på engång smälta. Smeden och hans gofvar försärades

nu högeligen. Men den underlige mannen rörde i elden under mäktiga trollord, och snart framdrog han derifrån en hvit glöddande klump, mycket större och skönare än någon af de förra. Strax satte han släggan i den kraftigaste rörelse; för hvar gång han swängde den, hwen det i luften lifsom en stormwind. Och snart framkom under de wäldiga slagen gestalten af en häst, först gumpen och bakfötterna, sedan den öfriga kroppen; sist framfötterna och hufswudet. Några slag med den mindre hammaren afrundade de smärta och fylliga lemarna, och nu begynte det sällsamma djuret wisa tecken till lif. Det slog med hofvarna, det klippte med bronnen, med möda hölls det på stådet. När slutligen det sista hammarslaget föll, sprang hästen fullfärdig, listig och stolt under muntert gnäggande ned på golfwet. Och det war den allra skönaste häst; han blänkte som silfwer, han strålade som guld! Man kunde se uppå honom att han war smidd af båda dessa ädla metaller, men ögonen woro af gnistrande diamanter.

Mästaren ledde sina konstrika händers werk ut på marken och hoppade lätt på hans rygg. Se så, kamrat ropade han till den bestörte smeden, i det han ilade bort, säg mig nu hwem jag är!

Smeden for med handen öfwer pannan, ty nu först rann honom namnet i hägen. I fall du icke är djefwulen sjelf, ropade han efter den bortilande, så kan du ej

wara någon annan än den gamle Ilmarinen från hedenhögs.

Rätt gifadt, kamrat! ljöd ännu från fjerran den flyendes röst och snart war han försvunnen i morgonmörkret.

I detsamma gol hanen för andra gången. Men ehuru det redan war lidet ett stycke in på försa morgonväkten, syntes ännu ingen strimma af dagen. Ty årstiden war sen.

All sömn war emellertid för smeden och hans gosar förbi. De betraktade hwar och en den gåsna de erhållit af den gamle hednisse smeden, som, efter att ha varit dödd i tusen år, så underbarligen sjungit och smidt med dem tillsammans allhelgonanatten. Allhelgona! Lifsom Ilmarinen hade varit något helgon! Nej icke i frifilig betydelse. Men såsom en af sångens och sagans berömdaste hjeltar från den finska forntiden, war wiserligen han ochså ett helgon i finska folkets minne.

Ungefär så tänkte smeden i sitt sinne, under det han uppmärksamt synade plogen, hammarn och swärdet. Plogen syntes honom blänka med hwitare glans, än wanliggen jern och stål. Nyssiken höll han den närmare eldsfennet, och se! den befanns till sin hela massa wara af silf-

wer. Hammarn åter förefom honom owanligt tung. Äfwen den höll han mot sfenet, och knappt trodde han sina ögon: den war af renaste guld! Nå, tänkte smeden, det wore märkwärdigt att weta af hwilket ämne swärdet är gjordt, efter mästaren nedlade så stor möda derpå. Han undersöfte först klingan, sedan fästet: klingan war inlagd med sköna silfversirater och på fästet blänkte ringar af guld. Men för resten war hela swärdet af finaste stål. Och det gladdde smeden, ty godt stål höll han kårare än silfwer och guld.

Om nu smeden i sitt sinne höll den gamle hedniffe Ilmarinen för ett helgon, så war den lille och fromme Ilma af helt annan tanke. Han fann det högst orätt och syndigt, att man under sjelfwa Allhelgonanatten bedrifwit sådan hedniff trolldom och sjungit hela denna bråte af hedniffa runor. Han tordes icke säga det åt sin far; men inom sig war han ängslig och ängerfull. Derföre, medan fadren och brodren icke kunde se sig mätta på de sköna gåsworna, satte sig Ilma, på smedjetröskeln och begynte wid sfenet af en perta läsa högt ur sin lilla guldliga bok om Jesu lefwerne; deremellan uppläste han alla böner han kom ihåg, likasom för att samla sin andakt till helgedagen. Och wid det han läste begynte en swag strimma af dagen att gry.

Ru gol hansen för tredje gången.

Nästian i samma ögonblick framträdde ur mörkret till tröskeln, der Ilma satt, en gammal man, insvept i en wid och mörk kåpa från hufvud till fot samt underlig nog att se uppå. Du läser ju sköna och gudliga saker, mitt barn, sade vänligt den gamle.

Ilmas hjerta började flappa högt, han wiste ej hwarföre. Kanhända war det emedan han flera gånger förut i natt trott sig se densamme gamle mannen i sin wida kåpa stymta förbi smedjedörren utan att stadna. Dock war den frågandes röst så mild, att Ilma utan långt betänkfande swarade: jag läser Jesu barndoms-historia.

Det är bra, mitt barn, sade den gamle. Då will jag tråda in i er smedja, efter jag hör gudeliga ord på des tröskel. Nyss när jag gick här förbi, hörde jag endast hedniss trolldom.

Med dessa ord trädde han in och helsade smeden och Tuli, hwilka med stora ögon och ej utan häpnad betraktade denne nye och sällsamma gäst. De woro redan så wane wid det owanliga, att de fullt och fast trodde sig i denne gubbe se en ny gengångare från en försluten tid. Dch så märkte de med förundran, att wid den gamles inträde i smedjan det förtrollade ölet begynte gåsa öfwer och spillas på marken, medan plogbillen, hamma-

ren och swärdet oförmodadt kändes så heta, att ingen kunde röra wid dem.

Den gamle mannen i kåpan satte sig emellertid helst lugn på härden och började tala och förmana, sägande: weten I och hwad det är för en dag som nu tillstundar? Det är åminnelsen af alla de martyrer och helgon, som kämpat och dött för Kristus och hans lära. Wisjen I sira den dagen med syndig widskepelse?

Emeden och hans gofar kunde ingenting swara.

Den gamle mannen fortsfor: I hafwen börjat denna dag med hedniska sänger; jag will börja den med kristliga legender. I hafwen börjat den med trolldom; jag will börja den med böner och wällsignelser. Wisjen I att jag skall berätta för eder om biskop Henrik?

Ja ja, om den helige Henrik, Finlands skyddspatron! ropade Ilma, som påminte sig att han hört adjunkten på prestgården ofta nämna denne helige man.

Mennefforna hafwa kallat honom helig, sade den gamle med ett eget leende. Men helig är ingen, utan Gud allena. De hafwa kallat honom Finlands skyddspatron: men skydda kan han ej, allenast bedja för det land, för hwilket han dött. — Och nu beskref han huru Finnarne fordome, likt andra hedniska folk, swäfwat i groft mörker och willfarelse, huru Gud ändtligen förbar-

mat sig! öfwer dem! och sändt biffop Henrik till deras omwändelse, huru denne döpt de första Finnar i Ruppis källa, huru deras landsmän wifat sig fiendtlige mot den nya läran och under grusliga mishandlingar afdagatagit de första kristna prefterne, samt slutligen huru biffop Henrik sjelf faam en blodig död för Lallis yxa på Kjulo träsk. Men innan detta skedde, fortfor den gamle, hade biffop Henrik warit betänkt uppå att bland de infödde Finnar, som woro wäl bekante med landets språk, seder och hedniska tro, åt sig utwälja en efterträdare, lämplig att fullända forssets werk i wildmarkerna. Till detta wigtiga wärk hade han utsatt den förste Finne som af honom döptes, en ung kämpe, som af hjertat omwändt sig till den nya läran. Sonom wälsignade biffop Henrik med händers påläggande, och kort derefter dog biffopen martyrdöden.

¶ Men bland de hedniska Finnarne fanns på den tiden en förfärlig jätte och trollkarl wid namn Wipunen. Denne war af alla den ifrigaste att med wäld och blod utsläcka det nytända ljuset och förfölja de kristne. Dock ju mer de förföljdes, desto fastare bleswo de i sin tro. När då Wipunen såg att hans kraft war otillräcklig för det werk han föresatt sig, utwalde äfwen han en ung kämpe af Ilmarinens ått, och wigde honom under grusliga beswär-

jelser till sinna folkets blodshämmare och till Finlands konung.

Men allswäldige Gud i himmelen hade intet behag hwarken till den som biskop Henrik utsett eller till den som Wipunen walt till efterträdare. Det hände sig derföre att de båda unge kämparne, biskopens man och trollskar lens, möttes en dag i enslig skog och råkade i ordwexling om sin tro. Under talet upplågade bådas sinnen i wrede, äfwen den kristnes. Derföre, när hedningen öfwerföll den kristne, i mening att döda honom med sitt spjut, uppryckte den kristne en af skogens unga granar och slog dermed hedningen ihjäl, men stupade i det samma, genomborrad af hedningens spjut. Så föllo de på samma ställe Finlands biskop och Finlands kung.

Detta såg den döde biskop Henrik från himmelens höga sal, der han jemte de öfrige martyrer och helgon prisade Gud, och sorg kom öfwer hans odödliga ögon, så att han gret. Men anden, hwars röst de saliga höra, sade i hans hjerta: gråt icke, jag will gifwa dig ett löfte. När engång den siste afkomlingen af den förste kristne, den du utforat, förenas i äktenkap med den ende lefwande afkomlingen af hedningen Ilmarinens ätt, som trollskarlen utwalt, då skall af detta äktenkap födas twenne märkelige män, en andans man och en swärdets. — — Der öfwer gladdes den döde biskop Henrik i sitt odödliga sinne och bidade full af hopp den tid som komma skulle.

Swad synes eder om denna legend? frågade mannen i kåpan, sedan han slutat sin berättelse.

Ganska förunderlig synes den mig, svarade smeden; det måste vara en lycklig far, som engång föder åt landet så utmärkte män.

Wiserligen, sade den gamle. Fastän han är fattig och arbetar från morgon till qväll i sitt anletes swett, will han icke byta sitt öde med någon.

Han är då ganska fattig, den mannen?

Ganska fattig — som ni, min wän!

Ja det är sannt, svarade smeden. Dehå jag will icke byta öde med någon, ty ser ni, Gud har gifwit mig två rassa gofår. Bor han långt härifrån, den mannen ni talar om?

Nej han kan icke bo närmare.

Det måste då vara någon af mina grannar. — Fastän — jag dumhuswud! afbröt smeden sig sjelf — jag glömdde alldeles bort att den mannen med sina söner kanske icke är född ännu. Det står ju allt i wida fältet när ett sådant äktenkap blir af, som det ni nämnde.

Det är redan fullbordadt.

Swad! han finns då den mannen? Han finns helt nära? Årewördige herre, säg mig hwar jag kan finna

honom, att jag genast må uppsöka honom och förkunna honom hans lycka!

Ja gå, gå, redlige Ilmari, men gå icke utom denna smedjas tröskel, ty ni finner honom här.

Det är då ni sjelf? Och edra söner, hwar äro de?

Nej, min wän, jag är icke densamme.

Smeden blef nu plötsligen helt stum. Han rodnade och blefnade ömsom. Han kunde omöjligent tro, att han sjelf war denne lycklige far, som skulle fostra åt Finland twenne de utmärktaste män, som det någonsin haft. Och likwäl war det omöjligt att annorlunda tyda den gamle mannens ord. Den hederlige smeden stod helt bestört.

Ja, sade ändtligen mannen i kåpan med högtidligt allwar, ni sjelf, just ni, min redlige Ilmari, war, innan edra söner föddes, den ende lefwande affomlingen af gamle Ilmarinens ätt. Dersöre drogös den gamle spökande hedningens steg till er i denna natt. Och Annikka, eder fromma hustru, war likaledes, innan desse gossar föddes, den sista affomlingen af honom, den förste kristne i Finland, hwilken biskop Henrik utsåg till sin esterträdare, men som Herren icke aktade dertill wärdig. I dessa gossars blod — och derwid pekade han på Tuli och Ilma — äro den äldsta hedendomen och den första kristendomen sammansmeltua; dersöre skola de blifwa försynens redskap till mäktiga ting.

Men, sade smeden, ännu: bestört och häpnande öfwer denna omväntade upptäckt — huru skall jag, fattige och olärde man, kunna uppfostra mina söner till en så stor bestämmelse?

Låt detta blifwa Herrens omsorg, svarade den gamle. Ofta förr har försynen kallat de störste män från de lägsta hyddor, och han skall och framdeles göra det. Här äro tre gåfwor, skänkta af en spökande hedning från fordomtid. Han wiste icke att trolldomens makt nu är förbi, så snart hanen galat trenne gånger. Betrakta nogare denna plog, denna hammare och detta swärd. Nyss syntes de eder wara af silfwer och guld samt ägande öfwer naturliga egenheter. Men redan är deras trollkraft förbi.

Mannen i kåpan hade rätt. Tuli och Ilma hade redan i tyfhet undrat, hwaraf det kom sig att silfwerplo- gen nu ej förefom dem annorlunda än som ett gammalt rostadt stycke jern, att guldhammaren förlorat sin tyngd och sin glans samt att det damascerade swärdet med dess sköna gyllne firater icke war till utseendet präktigare än den gamla wärjan de sett hänga på adjunktens wägg i prestgården. Smeden gjorde nu alldeles samma anmärkning; ett försök med hammaren öfwerthgade honom att den numera ej kunde förwandla ens det yppersta jern till

själ, och när han såg sig om efter det förtrollade ölet, woro kärlen toma.

Den gamle mannen i kåpan log åt deras förundran. Ja, sade han, det bästa war wäl att det skett som det skett; de der trolltygen skulle ingen wälsignelse ha haft med sig. Men signade af frislige händer, kunna de göra eder mycken nytta. Åter göra dem till ädla metaller, det kan jag icke, men jag will återgifwa dem deras kraft. Med denna plog — och han lade wälsignande sin hand på plogen — skall Ilma engång i framtiden utbreda fruktbarhet öfwer allt Suomis land, så att de öde träskter, de hårda moar skola swälla af gungande skördar. Detta skall wara hans timliga utfäde, och hans andliga skall wara ännu mångdubbelt rikare. — Med detta swärd — och han lade sin hand på swärdet — skall Tuli en dag förgöra alla landets fiender och måktigt wärna sitt ädla folk. Och slutligen — här lade han sin hand på hammaren — med denna hammare skall Tulis och Ilmas fader redligen förwärfwa en rikligare utkomst, på det han må blifwa i stånd att uppfostra sina söner så som deras stora framtid träfwer.

Smeden Ilmari och hans gofvar åhörde dessa ord med ett slags andakt. Tanken på en tillkommande storhet, hwilken de wäl ännu ej kunde fatta, men som upp-

fyllde deras själ med häpnad och glädje, kom dem att glömma deras nuvarande fattigdom och ringa stånd; smedjan syntes för deras ögon förvandla sig till en präktfull kyrka — när de tänkte sig en skön byggnad, war det i deras tanke alltid en kyrka — och den gamle mannen i kåpan syntes dem lif ett helgon, som propheeterade för dem en kommande tid. En stund förut hade de med beströrtning och undran betraktat det hedniska spökets trolldomsmyckel; det war en syn från skuggornas rike, från underjorden. Men denne helige fromme man, med det sfinande anletet under den mörka kåpan, syntes dem fastmer som ett budskap från det heligamannasamfund i himmelen, förfunnande dem försynens rådslag.

Ändtligen tog den hederlige smeden mod till sig, upplät sin mun och sade: Jag och de mina äro fattigt och enfaldigt folk, som aldrig eftersträfwat högre ära här i werlden, än att wara ansedda för redliga och slitiga menniskor, tjenande med all trohet Gud och öfwerheten. Men derest den nådiga försynen, efter hwad ni sagt oss, skulle hafwa bestämt ettdera eller båda af dessa mina barn till något wigtigt wärf i fäderneslandet, wilja wi, fastän wi dertill afka oss söga wärdige, med glädje möta hwad oss hända skall, sökande att med all slit göra hwad i våra krafter står. Det lofwar jag, på egna och mina gossars wägnar, så wist, som om wi nu stode inför den helige biskop Henrif sjelf.

Ämen, sse alltså! svarade mannen i kåpan.

Men under det han uttalade dessa ord med en röst så sakt och mild, som komme den icke från denna jorden, utan ofwanester från skyn, föll hans kåpa tillbaka och man såg hans ädla äldriga hufvud skina såsom de saliga helgons anleten i himmelen. Smeden Zsmari och hans gofvar blefwo nu betagna af stor wördnad och häpnad, samt föllo på sina knän, ty de twiflade icke mer att den helige biskop Henrik, fastän död för snart sjuhundra- de år sedan, här i den fattiga smedjan stod för dem. Men helgonet winkade med handen att de icke skulle tillbedja honom, och i detsamma hördes klockorna i den närra kyrkan ringa till ottesång. Då dunstade gestalten bort för deras ögon lif ett lätt skimrande och genomskinligt moln, men deras ögon stirrade ännu oafwända på det ställe der han stått. Och de sågo nu icke mera än den röda morgonskyn och den gryende dagen, som kastade sina första strålar in genom den öppna smedjedörren.

I detsamma kom den fromma Annikka dit, i affigt att banna mannen och barnen, för det att de förspundat sig med att arbeta hela natten mot helgedagen. Men intet ljud af hammarslag mötte henne från smedjan; hon fann sin gubbe och sina gofvar förwirrade och betagna stirrande mot dörren, och i sin förwirring togo de henne för en ny uppenbarelse. Swad i alla dagar går åt dig,

gubbe? ropade hon; du stirrar ju på mig som på ett widunder! Pojkar, hwad blängen I med ögonen åt? Påsar det sig att på detta sätt begynna den heliga allhelgonadagen? Wore du inte en så nykter man, käre far, så skulle jag tro att det leda bränwinet fått makt öfwer dig.

Så hå, sade smeden i det han drog en djup suck och småningom sansade sig, — är det du, Annikka? Jag trodde det war gamle smeden Ilmarinen eller också helige biskop Henrik. Jo jo, Annikka, du wet inte du hwem som varit här i natt och hwilka gåfwor wi fått och hwad våra gofvar skola bli i werlden. Du har sofwit du i fred och ro på ditt öra, men wi ha sett mycket wi, må du tro.

Se så, bannade gumman Annikka, det war just det jag tänkte. Du har stått hela natten och arbetat med pojfarna, och nu på morgonen har du tagit dig en lur och drömt allehanda dumheter, Hwad är det du pratar i nattmöfjan för slag?

Smeden for sig med handen öfwer pannan. Ja det är nog möjligt, Annikka, att jag somnat wid arbetet och drömt allt detta. Men det war märkwärdigt, jag tyckte precis att jag talade med Ilmarinen sjelf och med biskop Henrik.

— Lemna nu det toferiet och kom och kläd på dig. Hör du inte att det redan ringer till ottesfängen.

— Ah nej, ropade nu Tuli och Ilma med en mun, ty nu först kommo de till besinning — far har inte drömt, det är rena sanningen att Ilmarinen varit här och sjungit och smidt och trollat med far, och biskop Henrik har sagt oss att wi en dag skola bli stora och märkvärdiga män, det är sprittrenaste sanningen, mor!

— Nu äro pojfarna ochsä galna! utbrast gumman otålig. Hwem har satt er allt det der i hufvudet? Saraffa-Tuomas har wist varit och pratat tof för er.

— Tänk om det varit han, som klädt ut sig, sade smeden twislande.

— Att far kan prata! utbrast Tuli förargad. Se här, mor, se här, far! Här är plogbillen och hammaren och swärdet, som trollkarlen smidde och biskopen wälsignade. Tro ni nu?

— Alla sågo nu ditåt, och se, på det swarta sotiga jordgolfwet lågo werkligen bland slaggen en gammal rostig plogbill, en lika rostig hammare och en likaledes gammal och rostig wärja.

— Nå det må jag wäl säga! utropade mor Annikka och strattade så att magen hoppade. Det är ju wår egen

gamla plog och din egen gamla hammare, som legat i flera år och sträpat i folkhuset. Wårjan hör wäl of intetill, men jag tycker mig ha sett den förut; jo ackurat, det är densamma som hängt på wäggen i magisterns kammarer på prestgården.

Smeden och goßarne sågo på hwarandra. De funno att mor Annikka hade rätt, men de kunde alldeles icke begripa huru något sådant war möjligt. Swem skulle då ha fört hit det der? frågade slutligen smeden i sin förlägenhet.

Swad wet jag? Troligen Haraffa-Tuomas, swarade Annikka. Det är en gammal skalk och han har säkert gyslat med er.

Men bryggkaret der är ju fullt med öl.

Ä! Der finns ju inte en droppe, skrattade Annikka.

Wänta, far, jag wet råd! jublade Tuli. Här har jag en gammal jernbit. Är det icke jern, mor? Jo det är säkert. Nå passa nu på, nu slår jag ett slag med hammaren derpå. Knack! Swad är det nu! Hurra! hurra! det är renaste stål!

Smeden Ilmari höll metallstycket mot dagen, som nu inbruttit i sin fulla glans. Nog är det stål, det kan ingen neka, sade smeden estertänksamt.

Åh prat, det war stål förut, det har aldrig varit annat än stål, sade Annikka, som också hade sin betydliga portion finss enwishedet.

Det war inte stål förut, mer än jag är stål, sade Tuli förtrytsamt. Knack! se så, nu slog jag på plogbil-len. Nu är den också stål.

Nej, sade fadren, i det han höll den mot dagen, den är af jern, som den varit. Deputom påsar det inte, poj-ke, att du talar så till din mor.

Nu stod Tuli swarslös. Åh jag war dum, sade han slutligen. Plogen war ju förtrollad sjelf, hur kunde troll-dom bita på den. Nej, här är intet annat råd, för att få weta huru det hänger ihop, än att jag tar wärjan och går ut i skogen att slå med våra arffinder, wargarna och björnarna. Då få wi se hwad allt detta duger till. — Och dermed fattade han wärjan och sprang ut, innan föräldrarna hunno hindra det.

Den lille Alma stod försjunken i djupa tankar. Ett eget underligt leende swäfwade öfwer hans läppar, hans ögon glänste, och man hörde honom säga, lifasom gripen af en mäktig ingifwelse: nu wet jag att det är wißt, och helgonet sade: amen, sse alltså!

Smeden såg emellertid ganska fundersam ut, men Annikka wille ha slut på dessa i hennes tanke dumma upp-

tåg. Är det icke synd och skam sade hon, att wi stå här och förnöta tiden med onyttigt prat, medan gudstjensten redan begynt. Kom, låt oss genast gå till kyrkan! Ha wi då något, hwarom wi äro tvehågsne i vårt sinne, så kunna wi fråga vår Herre och Gud derom.

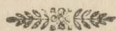
Det är förnuftigt taladt, mor! svarade smeden. Jag är så yr i mitt gamla hufvud, att jag ej kommer till full sans, innan jag hör de heliga psalmerna och får be-
dja en andäktig bön. Låtom oss genast gå, det är det allrabästa.

Och dermed så gingo de alla i kyrkan, förutom Tuli, som gått till skogen att slåss mot björnar och wargar.

Men kan man wäl säga att historien är dermed slut? Swad tänkte det goda folket sedan om saken? Skulle smeden och hans gofvar ha somnat wid härden? skulle allsammans ha varit en dröm, ett gypfel af natten, elden, ensamheten och inbillningen, eller kanske till och med ett narrspel af Haraffa-Tuomas? Skulle de underbara skän-
kerna, plogbillen, hammaren och wärjan, i sjelfwa werket ej ha varit annat än gammalt jernsträp, framdraget ur gömmorna? Och Tuli och Ilma, skola de med tiden blif-
wa stora och för Finland märkelige män, eller skola de i alla sina dagar stadna wid smedjan och plogen?

Det är allt många frågor på engång. Wi kunna ej fråga smeden och hans hustru samt Ilma, ty de sitta

ännu och sjunga sina psalmer i Saarijärwi kyrka, ej hel-
ler Tuli, ty han ströfwar ännu kring sfogen, för att slåss
med den fiende han hade närmast. Således ha wi swårt
att få ett swar som wi wore nöjda med. Men om det
någonsin händer, att från folkets låga kojor upp i Finn-
marken twenne store män gå ut, då skall man få se att
det är Tuli och Ilma, som förverkliga den prophetia de
hört af helgonets mun allhelgonanatten.

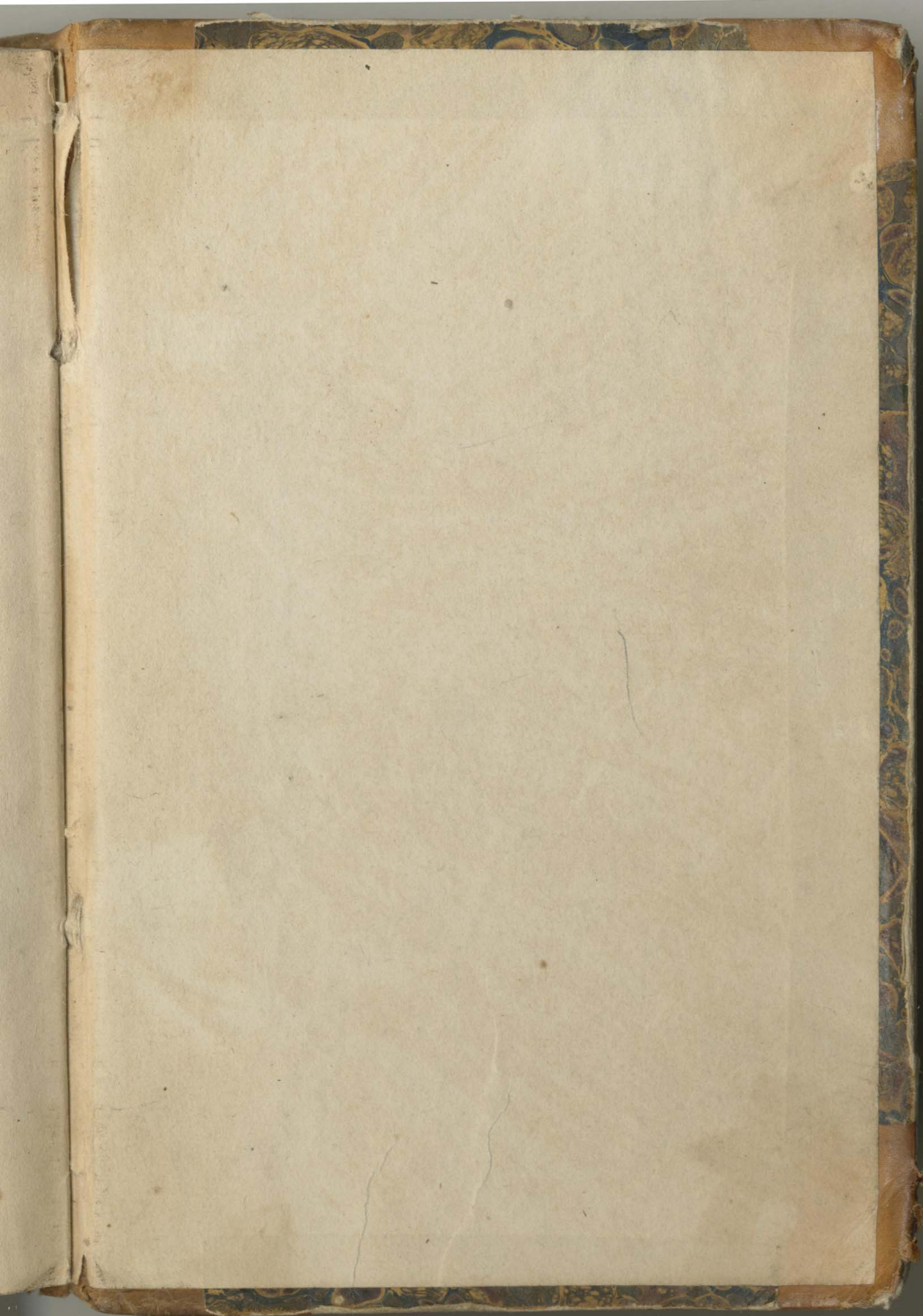
Innehåll.

1. Fjäderholmarna sid. 1.
2. Mahognyskrinet " 11.
3. Prinsefan Lindagull " 40.
4. Wirfstolpen " 68.
5. Allhelgonanatten " 81.

Rättelser:

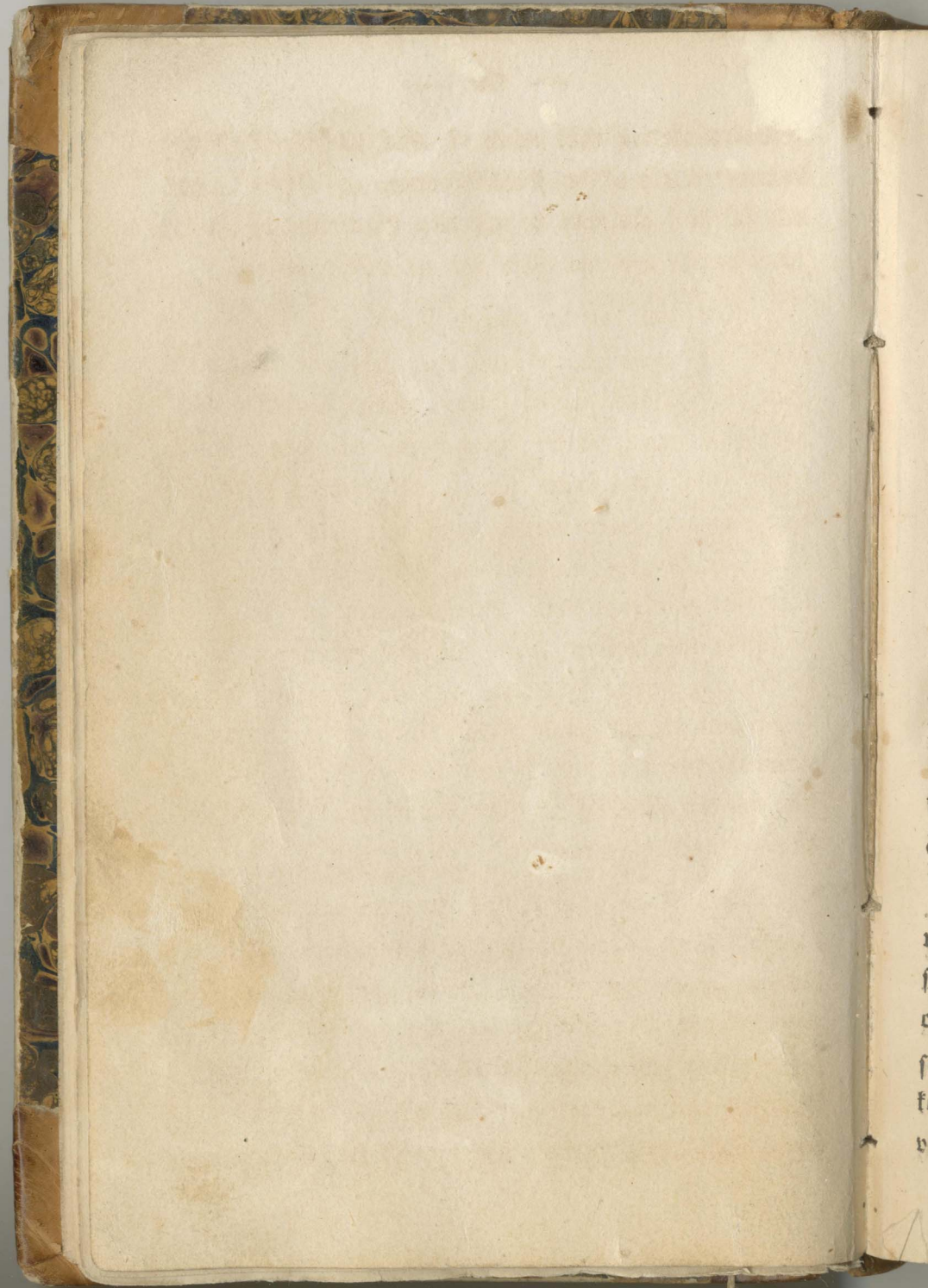
Sid.	8 rad.	4	står:	fingrar;	läs:	fingrarna
"	23	"	6	"	chlafröc	" schlafröc
"	45	"	2 nedifr.	"	prniseßan	" prniseßan
"	58	"	6	"	stin	" sin
"	62	"	4 nedifr.	"	ljuugblomma	" ljuugblomma
"	71	"	12	"	stin	" sin
"	78	"	3 nedifr.	"	opat	" sopat
"	89	"	6	"	oncepterna	" koncepterna
"	92	"	5	"	ä	" så
"	98	"	2	"	sjädern	" sjädern
"	108	"	1 nedifr.	"	ch	" ch

na
oc
gan
omma
sterna
n

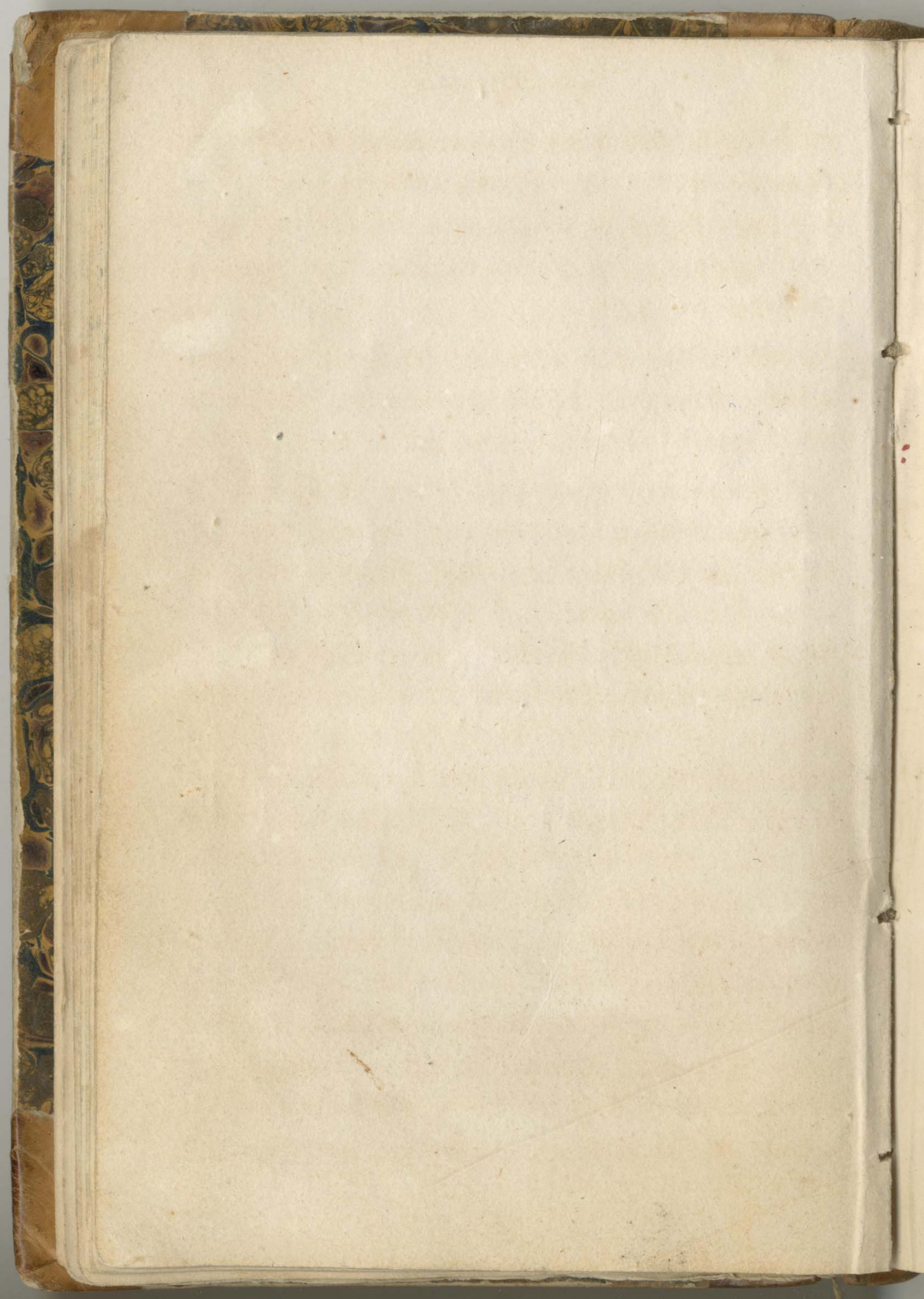

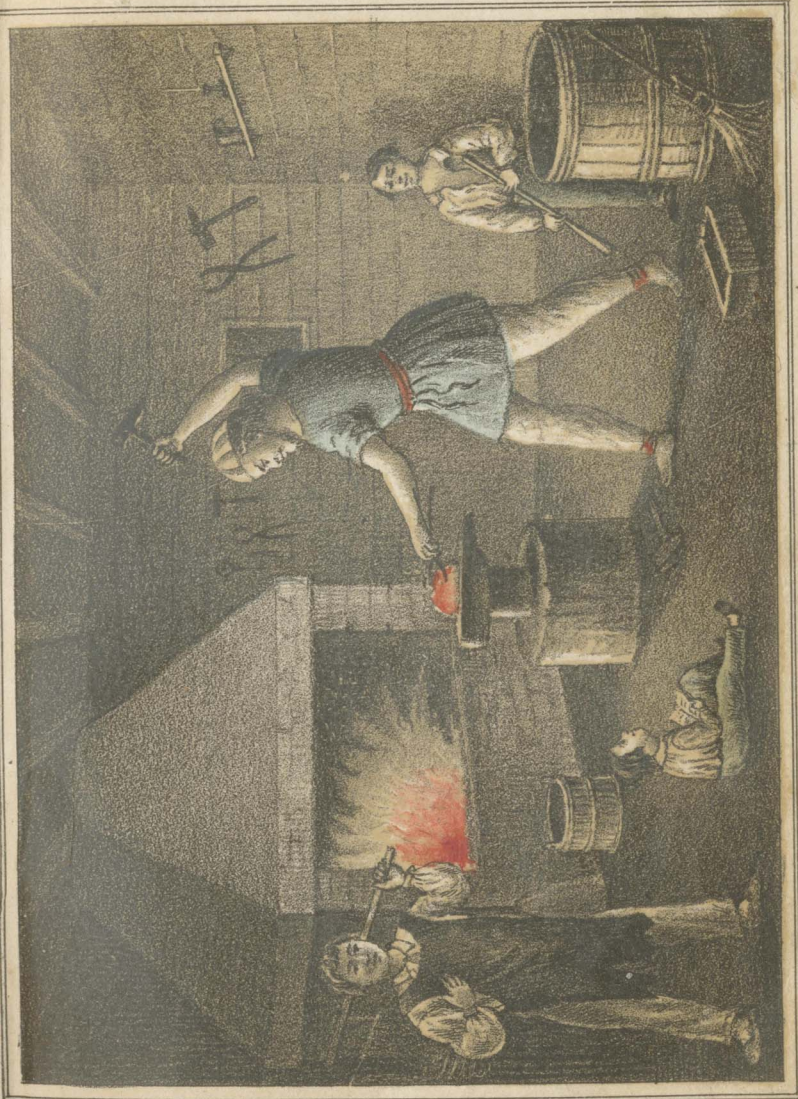
PRINSESSAN LINDAGULL.

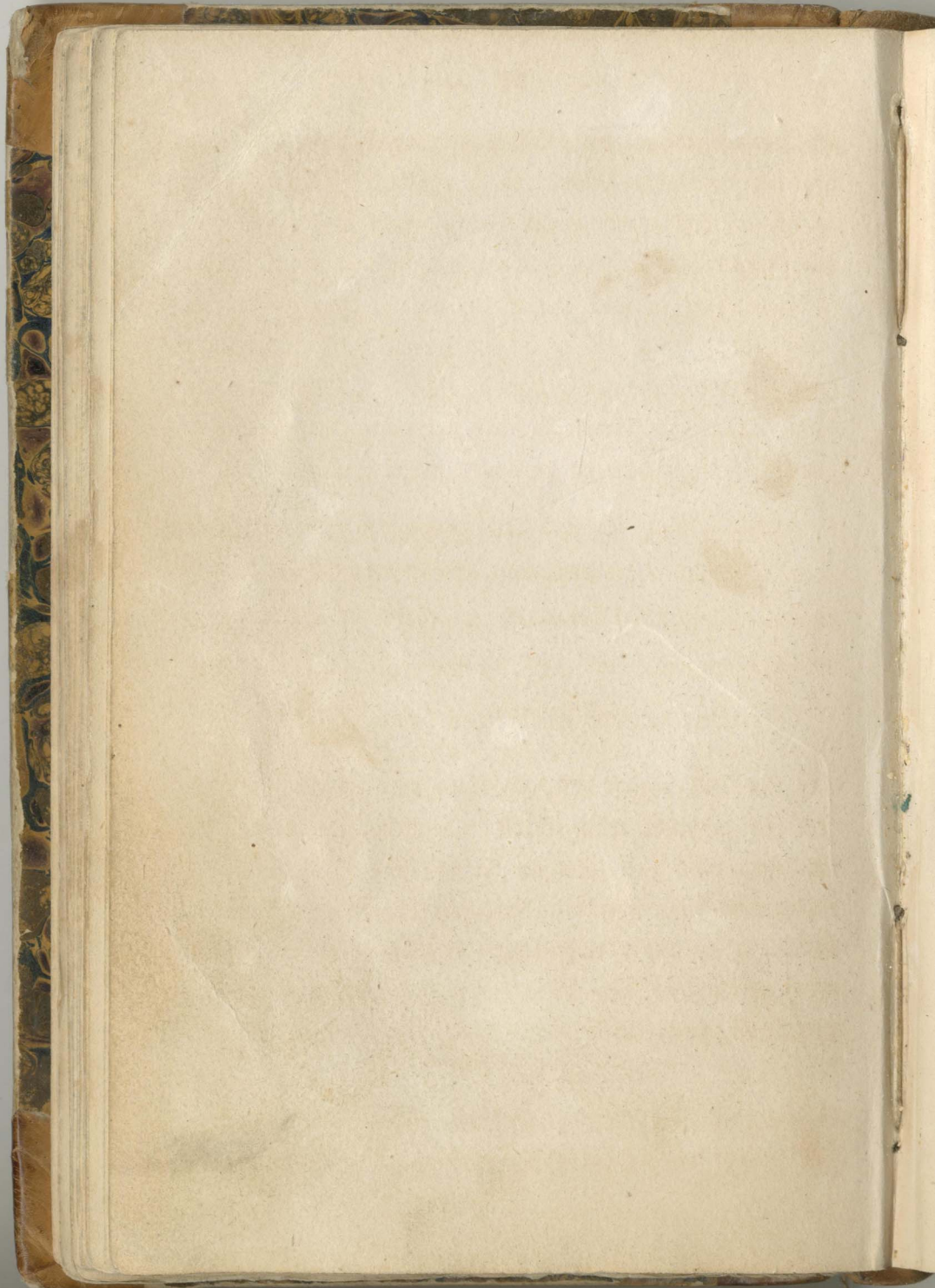

WIRSTSTOLPEN.

ALLHEL GONANATTEN.

ÅBO AKADEMIS BIBLIOTEK

1420402927

